

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 " — " —
Negyedévre . . . . . 2 " — " —
Egy hónapra . . . . . 1 " — " —
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: BARTHA MÓR.

Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:

Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű, többeszer hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.

Erzsébet.

Debreczen, szept. 9.

Csillagsugáros, szeptemberi este volt. Ragyogó, megejtő, mint az őszelő éjszakái mind . . .

Pihent, szunynyadt már a legmagyarabb város, nem volt nesznyi zaj falai között; talán a kávéházak lármás vendégeit is egy titkos, szivbe lopódzó előérzet, sejtés hallgattatta el.

Százszor megemlegetett, nehéz emlékü éjszaka volt az.

Megrezentek a föld drótidegei s reszketve irták le a hirt: meghalt a Nagyasszony, megölte egy hitvány, orgyilkos keze . . .

Nem tudtunk, nem akartunk hinni a hirnek, de meggyőzött a szivünkbe szállt csalhatatlan érzés.

Meghalt a mi nagyasszonyunk, elhittük, bár átkoztuk a hitet, mely szivünkbe szállt.

És megrázó volt nézni a felriadt népet.

Elnémult a beszéd minden ajkon, jajszó lett az előtörő dalból.

Oh, felviharzott érzések, ki tud beneteket feltamasztani?!

Erzsébet . . . Egy nemzet hite volt ez a név.

Évszázadok óta nem hintett semmi fényt reánk megszentelt, áldott koronánk gyöngye. Évszázadokig lestük az áldást szent ereklyénktől s az ékesített tróntól de István koronájának minden köve csak a mi fájdalomunk megjegeczesedett gyöngye, csak a mi megszegyenítésünk megsiratott köve volt.

Szerető szót nem hallottunk; az Erzsébet szive volt az első sziv, mely megértette egy sokat szenvedt nép szárnalmas, néma keservét.

Nem volt Ő a mienk. Más volt a nyelv, melyet anyja tanított, más a sziv, mely idegen eszményekért tanult meg lángolni.

De ez a sziv nemes és tiszta volt. Szeretet és az igazság vágya dobogtatta meg és — női sziv volt . . .

És a női sziv az, mely az igaz és szép iránt legfogékonyabb . . .

Megszeretett bennünket. Talán a végzettől Golgothára szánt lelke mi bennünk talált rokonokra, hiszen mi már akkor végig jártunk sok-sok keserves Golgothát.

Szeretett bennünket. Éreztük és viszonoztuk nemes szivének drága vonzalmát.

Harczolt is érettünk. Ne nézzük számoló szemekkel az eredményt.

Annyit kivivott, a menynyire a sziv képes az önző gondolkozással szemben. Szeretett bennünket s legyen ezért

a szeretetért az ő neve, az ő emléke örökre áldott.

Oh, mert olyan ritkán értik meg a mi szivünket s olyan keveset kaptunk mi a mi uraink vonzalmából! . . .

Legyen áldott az átszurt szivű mártir, ki az ő szivét soha meg nem értett nép templomában nyugszik s örökre élő szelleme sugja meg azoknak, akikre rájok fér: é r d e m e s a m a g y a r t s z e r e t n i ! . . .

A. E.

Debreczen szeptember 9.

A közigazgatási reform. Jóllehet ez idő szerint ma kilátás sincs arra, hogy a Közigazgatási reformjára vonatkozó javaslatok a maguk összegében még a mostani törvényhozási ciklus alatt tárgyalhatók legyenek, a belügyminiszteriumban mégis nagy eréllyel folytatják az arra vonatkozó előkészületeket. Mint a „Kei. Ért.” jelenté, Széll Kálmán miniszterelnök nagy súlyt helyez arra, hogy a közigazgatás terén különösen kirívó visszasságokat mielőbb megszüntesse és különösen az egyes fokokon a felelősség mértékének megállapítását, valamint a céljainak semmiképen sem megfelelő fegyelmi eljárásnak szabályozását kívánja keresztülvinni. Mihelyt az általános viszonyok ezt megengedik, a miniszterelnök az illetékes szakferfiakat tanácskozá-ra fogja összehívni.

A román papok politizálása ellen. A román tulzó lapok rendkívüli hevesen támadják meg Lauran Agostont, a nagyváradi püspöki helynököt, a miért legutóbbi az

— Ah!

Lassan Márk felé fordult s a lány párna között, a napsugarban csillogó azuros szempárja olyan volt, mint két buzavirág.

— Oh, milyen boldog vagyok! milyen jó újra ébredni! Nem szükséges, hogy mondjad, biztos vagyok benne, hogy már egészséges vagyok! Már elmúlt a hideglelés és a sok álmatlan éjszaka. Mennyit szenvedtem, édesem! De most már vége. Érzem, mint lüktet a friss élet ereimben. Milyen szép idő! Mikor beteg voltam, akkor is ilyen szépen sütött a nap? Nem láttam se a napsugarat, se azt a virágos ágat, mely ott bekukucsált az ablakon és reám mosolyog. Az a messziről halló kis nesz, a madarak dala, ugy-e bár? Már alig ismerem, hiszen olyan soká nem hallottam. Mond csak, sok virág van-e a rózsabokrainkon? Oh! hadd keljek fel; a kertben majd bokrétát kötözök veled.

— Igen, Mariettem, szerencsésen megmenekültél a veszélytől, de légy okos; még egy néhány napig az ágyban kell maradnod.

— Mindent úgy teszek, a mint te akarod. Így szólt Mariette és elkezdte Márk haját simogatni.

— Oh! milyen borzasztó a betegség, az ember nemcsak szenved, hanem önző és halátlan lesz. Márk, megbocsátod nekem? Egy hosszú hétig, miközben te el nem hagytál engem s oly gyengéd figyelemmel ápoltál, nem szerettelek úgy mint máskor. De hát mit

Mariette egészséges.

— Francziából. —

— A Debreczen tárczája. —

I.

Márk csöndes léptekkel ment le a kis nyári lak verandájára és tompa, rezgő hangon kérdezte:

— Nos?

— A lehető legjobb tünetek tapasztalhatók, felelé Sauvageot orvos, ő meg van mentve. Nehány heti nyugalom után teljesen felépül: Moglehetően hosszú ideig fog menni a gyógyulás, de annál edesebb lesz.

Márk sirt örömeiben és az orvos nyakába borult.

— Ön visszaadta az életemet! Oh, ha tudná, mennyire szeretem Mariettát! Már az a gondolat is, hogy ő nem volna itt, hogy szájacskája többé nem mosolyogna és hogy szemhéjai eltakarnak az egykor esillogó szemeket, megremegteti minden izmot. Ön bizony nevetni fog, hogy én, ki nem vagyok vallásosabb, mint a többi ember, akik nem azért mennek a templomba, hogy a képeket és faragványokat szemléljék, ötször elmentem az isten házába és egy kis fülke rácsozata előtt imámsá-molyra térdepelve fohászoktam a Szent szűzhöz, kinek képe jóakarólag, résztvevőleg tekintett reám.

— Látja, mondá az öreg orvos a Szent

Szűznek köszönheti Mariette öngyógyulása felüdését. Majd visszajövök, hogy a csoda további hatását láthassam.

Ezzel az előszoba egyik szögletében álló botjáért nyult és kezébe vette a kalapját, mielőtt azonban tavozott, így szólt:

— Legnagyobb elővigyázatot ajánlom a lehető legfigyelmesebb gondozást, az ön barátnője lábbadozó, de még nem egészséges. Egy izgalom, vagy kevesebb érzélem, még ha kellemes is lenne, visszaesést okozna, a nyelv vezetés lehet.

— Orvos ur! képzeltél ön jobb ápolót, mint a szerelem? . . .

— Éppen az ön szerelme és hogy az, amiben nem bizom. Még egyszer mondom, hogy izgalom még ha kellemes . . .

II.

Márk neszte'előül lépett a szobába, majd megállt és figyelt.

Mariette a beszűrődő nyári nap sugarai által, megvilágított rendetlenül heverő fehér batist és czipkebárnák között pihent. Olyan halvány volt az arca. Mariette aludt; arany haja körülfolyta lesóványodott tagjait. Egy gyenge, finom, hosszukás kis kéz látszott ki a takaró alól.

A szerelmes férj ott térdelt az agy mellett, úgy szerette volna a kedves kis kéznek ujjocskáit megcsókolni, de eszében jutottak az orvos intelmei.

Mariette felébredt.

egyházi gyűléseken tapasztalt illetéktelen politikizálást pásztorlevélben betiltotta. A pásztorlevélben különösen kikélt azon hang ellen melyben rendszerint az egyházmegyei gyűlések határozatai fogalmazták, — a melyek többnyire általánososságokba mozdítottak és közvetve gyanúsítást tartalmaznak az egyházmegye vezetősége ellen, a melyet oly szívből tüntetnek fel, mintha az a román papság érdekében vagy pedig a román nép vallásos érdekeivel nem törődnek. A pásztor levél ennélfogva utasítja a papságot, hogy az egyházmegyei gyűléseken csak vallásos dolgokkal és ne politikával foglalkozzék.

Egyenlenség a néppártban. A néppárt körében mindinkább mutatkoznak a bomlás jelei. A Lepsényi és társai által kibocsátott 29 pont érdekében tudvalevőleg már régen agítálnak a nép között. — A part arisztokratáit azonban a pontokról hallani se akarnak — Zichy Nándor gróf, a múlt vasárnapi szabadbányai népgyűlésen, mikor a nép a 29 pontot eljenezte, így szólt: „Ne említse senki a 29 pontot. En nem fogadok el semmit”. A néppártnak van programja. A mi jó volt három év előtt, az most is jó. — Az említett pontokat majdnem az összes néppárti kerületek választói szavazól írták alá s küldték be Lepsényinek. — Megjegyzendő, hogy azokat a pontokat, Mócsy Antal, Rakovszky István elfogadták. — Buzath Ferencz pedig tavalyi programbeszédében helyeselte azokat. Egyes néppárti képviselők helytelenítik Zichy Nándor gróf azon eljárását, hogy Eszterházy Miklós Móricz grófról, ki a néppártból tudvalevőleg annak idején szűrt lépett ki, mert akkor az obstrukciót ellenezte, úgy nyilatkozott, hogy „ő testtel lélekkel velünk van!” habár meg Eszterházy újból való belépését a pártban eddig nem jelentette be. — Ugyképpen a néppártban újabbán kiélesedett az arisztokraták és demokraták közötti ellentét, a minek folyán előre láthatólag többen fognak a pártból kilépni. Ha a pártszakadás most elkerülhető lesz is, a jövő választásoknál a néppárt két frakcióra válik szét.

Szél Kálmán az E. M. K. E.-nek. Az E. M. K. E. f. évi szeptember 17-iki közgyűlése Erzsébet királyné temetésének évforduló napján lesz. A gyűlésnek hazafias gyásznap jellege lesz. Az emlékbeszédet Majláth Gusztáv gróf püspök fogja mondani. A közgyűlésre a kormány összes tagjait és a hatóságokat is meghívják. A meghívásra Szél Kálmán miniszterelnök a következő levéllel válaszolt:

tegyen az ember, mikor a betegség annyira elfoglalja? Nem láttam a napsugarat, nem láttalak teged sem.

— De most...

— De most! — kérde Márk.

— Óh! most imadlak! Add ide a kezdet, hadd nézzek szemeidbe. Nem, soha, még akkor sem, mikor először ölelél magadhoz, akkor sem voltam oly boldog, mint most; azt hiszem, hogy megbolondulok a gyönyörtől, mikor leheleled ajkamat eri.

Márk ekkor elővigyázatosan elfordította a fejét.

Mariette összereszt, mintha félne.

— Egy tükröt, — oh kérlek adj egy tükröt.

Márk egy könnyű, ezüst keretű tükröt hozott neki.

— Nezd csak, nem is vagyok csunya; ez a halványosság, azt hiszem, még elég jól áll. Azután kedvesen magához vonta Márkot és halkan, kissé nevető hangon szólt, miközben arca halovány rózsaszínű lett:

— És tudod, nem is soványodtam le olyan nagyon.

Márk elakart szólni.

Nem akarta látni a gyöngéd és mindig remekebb bájokat, melyek még finomabbakká váltak, azonban érzelmei fogva tartották és meg Mariette gyöngésségével és oly közel vonta magához, hogy megcsókothatta, érte, hogy meleg pára szállt fel a csipkés páruak közül...

Méltóságos gróf Elnök Ur!

A közelmúlt napokban vettem becses levélét, melyben az Emkének ezidén Gyulafehérvárott tartandó XV. évi közgyűlésére volt szives engem meghívni. Midőn kitüntető figyelméért sietek őszinte köszönetemet kifejezni, nem mulláztathatom el, hogy az egyesület lojalitás, hazafias és emberbaráti munkássága iránt érzett őszinte nagyrabecsülésnek ez alkalommal is kifejezést adjak.

Kiváló tisztelettel

Szél Kálmán s. k.

Hasonlóképpen átiratilag értesítette Darányi Ignác dr. földművelésügyi miniszter az elnököt, hogy másnemű elfoglaltsága miatt a közgyűlésen részt nem vehet, intézkedett azonban, hogy a közgyűlésről az algyógyi földműves iskola megtekintésére kiránduló közönség a miniszter fennhatósága alatt álló launteszt vendége legyen. — Az Emke közgyűléssel kapcsolatosan, illetőleg ezt folytatólag lesz az Erdélyréz-i Kárpát Egyesület közgyűlése.

A hajózási kongresszus tagjai tegnap 1/2 órakor érkeztek Temesvárra, Herkulesfürdőből. Az indóháznál a városi hatóság és a kerületi és iparkamara fejei fogadták őket mire Perronon megebédeltek. Beck dr. Mauheim város főpolgármestere a magyar vendéglátást lelkes szavakban magasztalva, kiemelte a magyar városok óriási fejlődését, melynek Temesvár is egyik fényes példáját mutatja; éteti a város és a Kamara vezetőit. A város nevében Geml József helyettes polgármester köszöntötte fel a vendégeket, kik 50 percznyi tartózkodás után Szeged felé tovább utaztak.

A rennesi tárgyalás.

— szept. 9.

A bizonyítás befejeztetett, mert Laborinak a Panizzardai és Schwarzkoppen kihallgatására vonatkozó indítványát a bíróság elvetette. Pedig bizonyosan ezek vetettek volna világgosságot az ügybe, a melyre az eddig megtörtént kétes értékű, vagy éppen hitel nélküli tanúzások után, a bíróságnak is szüksége lett volna, ha elfogulatlan ítéletet akar hozni. (De hát az igazság nevében és érdekéért miért nem nyilatkoznak hitelesített közléssel a világ előtt azok az emberek. Az igazság egész emberiségi érdek, felül áll egyes országok egymásközi viszonyán, amelyet különben is

— Marietta mondá remegő hangon esztasan, önfelédtem magához ölelte.

Márk felsikoltott.

Marietta hirtelen elájult, tagjai mindinkább hidegek lettek, szeméi pedig megüvegesedtek.

Olyan volt mint a halott.

III.

Óh, az a doktor! az a doktor! Hát már nem is fogja megtalálni? Már két óra hossza kereste tanyáról tanyára. „Sauvageot ur? Erre hajtott két kerekű kocsiján, talán meg utótréhetik Márk neki indította tájékoztató szűrkejét s örült vágatásban tört az orvos után. A legsötétebb gondolatok agasztották e közben a szívet. Mariette egyedül feküdt otthon egy szobaleány őrzete alatt. Ojt kellett hagyni őt magánkivű állapotban, hogy orvosért menjen.

Vajjon éle még? Főleszmélt-e ismét, vagy még mindég élettelenül fekszik? A két ségbesés szorongatta, a lelkifurdalás égette a Márk ur szívet. Az idő mult ez alatt, ez olyan borzasztó volt. Végre megpillantotta Sauvageot dr. egy domboldiba. Pár pillanat alatt mellette termett, leugrott lováról s behajolva a kocsiba, így szólt:

— Hozzám doktor ur, hozzám gyorsan az istenért.

A falusi orvos megértvén, hogy nagy baj lehet, megostorozta lovát.

Márk sirva fakadt.

csak addig tartanak tiszteltben, míg az egyik vagy a másik érdekével nem ellenkezik. Ezeknek hallgatása miatt a közvélemény sincs eléggé tájékozva s habár Dreyfus oldalán van, nem határozhatja meg határozottan, hogy méltón pártolja-e Dreyfust mint ártatlant, mert háttérben mindig ott lappang a kétely: hátha bűnös. Az így bizonytalanságban még mindig rejtély marad és az ítélet aligha szül nyugalmat Franciaországban is.)

Először Carrière mondta el vádbeszédét:

A mai napon — mondá — az 1894-iki hadbírósi tagokat képviseli, a kik annak idején mint katonák azonban szabálytalanul jártak el talán, teljes jóhiszeműséggel ítélték el egy bűnös katonát. Carrière a vádat Dreyfus ellen föntartja és annak indokait leginkább Roget vallomására alapítja, mint a kinek vallomása a legterhelőbb volt Dreyfusra nézve.

Kiemeli a kormánybiztos az 1894-iki belügyminiszteri rendeletet is, a mely felsorolta azt, hogy mely ezredek fognak menni a hadgyakorlatokra és melyek maradnak otthon, De Dreyfus, mint vezérkari tiszt tudhatta azt, vajjon ennek dacára mehet-e azokra vagy sem.

— Igaz, hogy Esterhazyt nem sikerült teljesen tisztázni az ellene támasztott vádak alól, de a vallomások mind azt igazolják, hogy csak vezérkari tiszt követhette el az árulást. Kéri a bíróságot, hogy ezen szakasz alapján hozzon ítéletet, a melylyel ítélkezett az 1894. hadbírósi és a büntetés is e szakasz alapján sújtsa a vádlottat. (Azt a beszédet a lapok banálisnak, nevelésesnek mondják.)

Utánna Demange védő nagy csöndben szóal fel, hogy elmondja védő beszédét. Azzal kezdi, hogy tiltakozik egy tanu szavai ellen, a ki nem atallotta azt mondani, hogy a ki a revízió mellett skra száll, vagy Dreyfus ártatlanságában hisz, a hadsereg és a haza ellen támad. Sem én nem volnék itt, mondja Demange, sem Labori, ha ez igaz volna. Láttam, hogy milyen veszedelemben sodorták a politikai szenvedelmek mindazt, a mit mint francia és katona fia gyermekkorom óta tisztelt tanultam Igen át éreztem ezt mind. (Mozgás.) Gyűlölettel sértegetésekkel és vad üldözésekkel nem törődve, teljesítem kötelességemet, a mely az önök kötelessége is és a mely azt parancsolja, hogy az igazság gyakoroltassék. (Mozgás.) Ma a mikor Dreyfus a semmitőszék határozata értelmében ez előtt a törvényszék előtt áll, a közvádoló dolga bebizonyítani a vádlott bűnösségét.

— Mi történt, mi baj van?

— Az történt, hogy Mariette meg fog halni, ha még meg nem halt, mert nem engedelmesskedtem, mert nyomorult vagyok!

Márk folytonosan sirt. Az orvos vén lóva csak lassan haladt előre. Márk azt hitte, hogy már soha sem érnek haza. Aggodalma megkészszerződött, mikor hallotta, hogy a doktor így beszélt magában:

— Nagyon súlyos dolog, visszaesés... megmondtam, hogy még a kellemes izgalom is... aligha fog fölépülni.

Végre előtűnt a szép kis ház rózsaszínű falával a falombok közül.

A kocsi megállott. Leszálltak, Márk karfogta az orvost és bevezette. Már a veranda lépcsőin haladtak föl, mikor vig és csengő kacaj hangzott mögöttük és oda lenn a rózsabokrok között megpillantották Mariettet, virágokkal kezében közelget feljűk. Márk amint észrevette, feléje rohant.

— Te... te elsz? Oh, Istenem!

— De nagyon is élek, szólt Mariette, átölelve Márkot karjaival — egészséges vagyok, nincsen semmi bajom.

Ezzel az öreg doktor felé fordult és sajnálkozó tekintetet vetett reá.

— Oh! doktor ur, maga ügyes ember, az igaz, hanem mégis — Márk hajfűrtéi közé rejtette arcát és józúen nevetett — te jobb doktor vagy.

Cemes.

Az a szemrehányás, hogy nem bizonyítottuk be a vádlott ártatlanságát, nem érhe bennünket. A haditörvényszéknek nem kell választania Esterházy és Dreyfus között. — Nem, hanem arról van szó, hogy Dreyfus teljes ártatlanságát proklamálja. Ne legyenek kevésbé lojalsak, mint az 1894-iki bírák. Azoknak a meggyőződése a borderóra támaszkodott. Ha azonban előttük lett volna Esterházy írása, másképp ítélték volna. Dreyfust illetőleg az egyetlen helyes támasz pontok azok, a melyeket elítélése előtt való lelkivilágának vizsgálatában találunk.

A védő itt hivatkozik arra, miként hangoztatta Dreyfus ártatlanságát és fölolvassa a vádlottnak néhány meghatározó tevéletét.

Ime mondja Demange, az elítélés a szava. Még a sírból is ugyanazon hangon beszél. A védő azután arra utal, hogy Dreyfus soha sem szünt meg bizni az igazságban, és fölolvasson néhány levelet, a melyben Dreyfus a miatt panaszkodik, hogy úgy bánnak vele, mint egy galyarabbal. Az egyik levélben azt mondja Dreyfus, hogy mindig odaadással és becsülettel szolgált a trikolóri.

Ez az ember az, kiált a védő, a kit önök arulónak neveznek. Más leveleiben azt mondja Dreyfus, hogy minden szenvedés dacára élni akar, hogy vissza szerezzék jogát és becsületét. Kijelenti, hogy nem követett el arulást s felesége és gyermekei nevében kéri, hogy indítsanak vizsgálatot. Öccsének itt egyik levelében azt mondja, hogy egy gazem berért szenvedni, borzasztó fájdalom. Kéri testvérét, hogy az ország érdekeinek szem előtt tartása mellett folytassa a nyomozást, hogy megtalálja a bűnöst.

A védő azután szóba hozta Dreyfusnak Boisderffehez intézett levelét, a melynek minden oldalán ismétlődik az a mondat: Ártatlan vagyok.

A miniszterek és a tábornokok, mondja Demange, a vádlott bűnöségét hangoztatták önök előtt, de csak sejtelmekről beszéltek. Egyetlen egy bizonyítékot sem hoztak föl. A tábornokok valamennyien olyan időben tanulmányozták az ügyet, a mikor az elmének valamilyen megzavarodás szembeállította Dreyfust a hadsereg becsületének kérdésével. Hogyan léphettek volna a revizló utján mielőtt ilyen elfogulás visszatartotta őket? Mindazáltal teljes elismeréssel adózik a tábornokok lojalitásának és megtartásának, a kik másképp nem cselekedhetnek.

Demange azt magyarázza azután, hogy Dreyfus mondása csak reflexe volt Du Paty szavainak. A védő csodálkozik rajta, hogy Lebrun-Renault Casimir-Perier előtt nem beszélt Dreyfus állítólagos beismeréséről és hogy Mercier, mikor ezekről a vallomásokról értesült, nem kérdezte meg Dreyfust. A védő kimutatja, hogy a doute preuve néven ismert irat sokkal inkább vonatkozhatik Esterházyra, ellenben Dreyfusre egyáltalán nem alkalmazható. Tudjuk, hogy Esterházy beismerie, hogy Sandherr parancsára érintkezésben állott külföldi ügynökökkel. Maradjauak meg annál — mondja a védő, hogy a doute preuve nem vonatkozik Dreyfusra. Olyan iratról van itt szó, mely egy svájci ügynök denunciaciójáról szól. Semmi sem bizonyítja, hogy ez a denunciació inkább Dreyfustól ered, mint más valakitől. Azután kifejti, hogy a Davignon-féle iratban nem láthatni egyebet, csak A. és B. ügynököknek azon kívánságát, hogy ne kerüljön nyilvánosságra, hogy együtt dolgoztak, mikor egy időben kertes adatokat egy másodrendű kérdésről. A védő csodálkozik rajta, hogy olyan iratból, melyben egy kijavított D. fordul elő, terhelő bizonyítékot kovácsoltak Dreyfus ellen s megjegyzi, hogy csak egy fajta okirat tünt el a miniszteriumból, t. i. különféle erődök fő tervei. Bizonyítják ezt a titkos iratcsomó 17 és 17 bis számú darabjai. Ezek a tervek egységes egészet alkotnak, melyből egyes példányokat kivenni teljességgel lehetetlen volna. Demange megjegyzi, hogy B. ügynöknek A. ügynökhöz intézett egyik levelében az áll, hogy az utóbbi fizessen az okmányokért 300 frankot. Itt nem lehet szó Dreyfusról, mert ez ily formán körülbelül 20 frankot kapott volna egy egy tervért. A ce canaille de D... tehát

valami szegény ördögére vonatkozik. Még kevésbé vonatkozatható Dreyfusra a CCC levél, mert közüdmásu, hogy ama kalandornő levelezőinek, ki ennek a levélnek kiszolgáltatását fölajánlotta, nem lehet hitelt adni.

Azután kimutatja a védő, hogy ha A. ügynök önöke Németországból azt írta az ügynöknek, hogy Dreyfust illetőleg meg vannak nyugtatva, ez nem bizonyítja a vádlott bűnösségét. Mindenütt beszéltek a Dreyfus-ügyről. Ott talán aggódtak, de az aggodalom alaptalannak bizonyult, tehát azt írták A. ügynöknek, hogy ismét meg vannak nyugtatva.

Demange sajnálja, hogy kénytelen a bordereau anyagi vizsgálatára szorítkozni, mert a bordereau technikai vizsgálata pl. a föltevések terére vezetnek. A védő megczáfolja Cuignetnek erre az iratra vonatkozó érvelését és azt mondja, hogy az idegen katonai attasék csak a bordereau közlése révén tudták meg Dreyfus elítélésének okait.

Demange azután áttér azokra a levelekre, a melyeket B. ügynök irt nagykövetőnk november 2-án és 8-án. Cuignet ezekben a levelekben Dreyfus bűnösségének bizonyítékát látja, holott B. tagadja, hogy érintkezett Dreyfusszal. A titkos dossier megmutatta, hogy Esterházy nevének önként kihagyták. Demange nem akarja hinni, hogy A. és B. felrevezettek kormányait. Csak erőszakos magyarázattal lehet a szóbanforgó két levélnek azt az értelmet tulajdonítani, a melyet Cuignet talált bennök. A védő hitelt ad a katonai attaséknak, a kik becsületszavukra kijelentették, hogy nem állottak érintkezésben Dreyfusszal. Ezt a kijelentést egy idegen állam parlamentjének szószerűen megerősítette egy miniszter, a kit lehetetlen, hogy félrevezetett volna párisi katonai attaseja.

Demange kiemeli, hogy A. ügynök kormánya kijelentette, hogy sohasem érintkezett Dreyfusszal és értesüknre adta, hogy Esterházyról ne beszéljünk. Miért? Egész Franciaország tudja, mi volt abban a titkos iratcsomóban, a melylyel az országot amitották, azt híven, hogy olyan bizonyítékok vannak benne, a melyek Franciaországot konfliktusba keverhetik egy szomszéd hatalmasággal.

Demange azután a morális, technikai és anyagi bizonyítékokról akar beszélni, de az elnök azt mondja neki, hogy pihenjen kissé és az ülést 9 óra 45 perczkor felfüggeszti. A közönség köréből néhány hang helyesel. A jelenlévők közül néhányan kezét fognak Demangeval.

Tíz óraker az elnök újra megnyitja az ülést. A terem még akkor is tele van. Sok hölgy is van a teremben, a kik úgy látszik, drága pénzen vásárolták meg helyüket a korábban jött családoktól.

Demange áttér az erkölcsi bizonyítékokra. Azzal kezd, hogy a diktálás jelenetéről beszél, azt mondja, hogy Du Paty ennek a jelenetnek nagy fontosságot tulajdonított. A védő azt biszi, hogy Dreyfus azért jött zavarba, mert Du Paty hangosan rákiáltotta: „Ön reszket!” Dreyfus azt válaszolta, hogy fázik az ujja, Dreyfus írásában csak azon a helyen találtak szabálytalanságot, a hol Du Paty így rászólt. A jelenet tanui előítellellettel jöttek oda, mert Dreyfus bűnösségét annyira bebizonyítottak vették, hogy azt kívánták Dreyfustól, hogy ölje meg magát, amit azonban Dreyfus visszautasított, mert ártatlan volt. (Mozgás.)

A védő azután azokról az eseményekről beszél, a melyek 1894. óta lejátszódtak. Dreyfus Mathieunak Sandherrnel tett lépése egész természetes volt. Demange azt kérdi, miért nem intéztek kérdést ahhoz, a „tisztletreméltó személy”-hez, a ki az iratok eltűnését fölfedezte és Dreyfust soha meg nem nevezte. A védő sorra bírálja az adatokat, a melyeket Dreyfus szokásairól a játékra vonatkozólag beszereztek. A vádlottnak azokat a dicsekvő szavait, a melyekre a vádlók támaszkodnak, nem lehet komolyan venni. Azután a védő rámutat a Dreyfus terhére rótt cselekmények jelentéktelen volta, a melyek különben sem bizonyultak rá mind. Kifejti, hogy Dreyfus kíváncsisága egészen természetes volt. — Ha Dreyfus kém lett volna, nem tanusított volna

bajtársaival szemben gőgös magaviseletet. — Meritande Müller vallomása tarthatatlan. Ezt az embert bizonyára vezetője ártította el. A francia „capitaine” szó nem fordítható le németre.

Dupliel vallomása, a melyet Lino! megczáfol, szintén jelentéktelen, aminthogy jelentéktelen Villon vallomása. A német katonatisztek beszélgetése a fogadóban márcziusban volt, még pedig, mint utólag konstatálták, 1894. márczius havában. Demange azután kimutatja, hogy Csernucky nyilatkozatainak nem lehet hitelt adni, mert ennek az embernek zavaros az elméje.

Az egyetlen bizonyíték, a melyet felhoz a bordereau. Ki küldhette el? Ki írta? Demange mindenekelőtt a bordereau technikai értékével foglalkozik és kijelenti: Nem mondom, hogy világosságot fogok a dologba hozni, mert ebbe a dologba nem lehet világosságot hozni, ha nincsenek előttünk a bordereauban felsorolt jegyzékek. Szónok emlékezett Deloye tabornok szavaira, a ki azt mondta, hogy nem volt lehetetlen, hogy a bordereauban említett összes iratok Dreyfus kezében voltak. Ha azonban arról van szó, hogy valakit arulással miatt elítéljenek, akkor nem szabad ilyen formulát használni nem volt lehetetlen. Nem fogok világosságot hozni a dologba, folytatja Demange, de miathogy feltevéseket állítanak fel, én is feltevéseket fogok felállítani, hogy a bordereau technikai értékét ki kell üszöbölteni.

Az ülés 11 óraker véget ért. Holnap Demange folytatja beszédét. Különbözőbb mozzanat nem fordult elő.

Táviratok.

A belgrádi merénylők.

Zimony, szept. 8. Angelics Zivko ker. főnök, a kit a merényletben való bűnrészeséggel vádoltak, tegnap este 1/7 óraker czellájában eg. lepedőn fölakasztotta magát. Valószínűleg biztosítani akarta családjának a nyugdíját, a melyet az e-eten, ha elítélik, nem kapott volna meg a család.

Zimony, szept. 8. A belgrádi rögtönítelő bíróság ma reggel 8 óraker kezdte meg a merénylők pörének végtárgyalását. A vádat Szimics államügyész olvasta föl. A vádlelvében az államügyész az ujvideki Zasztava és a zágrábi Szrbobran néhány czikkét idézte és kiemelte, milyen izgató hangon irnak ezek a lapok az Obrenovics-dinasztiról. Azután nyugtákat mutatott fel annak bizonyosságául, hogy a Szrbobran pénzt kapott a radikálisok segítő aapjából. A 30 iv terjedelmű vadlevél felolvasása 1/12 óráig tartott. Délután 4 óraker megkezdődött a vádlottak kihallgatása.

A tárgyaláson sok szerbiai és külföldi birlaptudósító van jelen. Több diplomatát is látni a hallgatóság körében, köztük Maszurov orosz követségi titkár, Ricakisz görög ügyvivőt, Sismanov bolgár ügyvivősegi titkár és más diplomáciai képviselőségek dragománjait.

A japán követ a királynál.

Bécs, szept. 8. A király ma külön kihallgatáson fogadta Nabuaki Makinót, az új japán követet, a ki bemutatatta ő felségének megbízó levelét és elődének visszahívó levelét.

Transzvál.

London, szept. 8. A Times-nak jelentik Johannesburgból tegnapelőtti kelettel, hogy ott már teljesen lemondtak a válság békés megoldásának reményéről.

A Star állítólag feltétlenül hitelcs forrásból arról értesül, hogy a mult éjjel egy katonai vonattal tüzérseget küldtek Natal határára. Ugyanez a lap jelenti, hogy a mult héten egy waggon lövészt küldtek Transzválból Bloemfonteinba.

A lapok közlése szerint Anglia háború esetén 6 lovassági ezredet és 24 zászlóalj gyalogságot küld Del-Afrikába.

H I R E K.

* **Istentiszteletek.** Holnap, vasárnap a következő sorrendben tartanak az istentiszteletek: A nagytemplomban Dicsőfi József, a kis templomban Csutoros Albert s. l., a Kossuth utcai templomban K. Tóth Kalmán.

Az ág. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes tart istentiszteletet.

* **Hegedüs miniszter Debreczenben.** Hegedüs Sandor közlekedésügyi miniszter szeptember 19-en este 7 órakor érkezik Debreczenbe. A vasutnál ünnepélyesen fogadják. A miniszter a Bika szállodában lesz elszállásolva, hol két szobát már fenntartottak számára. 20-án délután a gyártelepeket szemléli meg a miniszter. Eddig a dohánygyár, m. kir. államvasuti gépjárató műhely, Siern Testvérek kefégyára és az István gőzmalom meg szemlélése van tervbe véve. Az intézkedéseket a miniszter látogatására már mindegyik gyárban megtették. Valószínű, hogy fia Hegedüs Loránd országgyűlési képviselő is lejön a társaság nagygyűlésére.

* **Ülés a városházán.** Ma délelőtt Komlóssy Arthur h. polgármester elnöklété alatt tanácsülés volt, melyen a lovassági laktanya ügyet tárgyalták.

* **Debreczeni író sikere.** Csütörtökön este a nagyvárad szinkörben egy debreczeni írónak sokat ígérő darabját adták elő nagy és igaz sikerrel. S z a t n m a r y Zoltán volt debreczeni újságíró, jelenleg a nagyvárad „Szabadság” felelős szerkesztője jól ismert a debreczeni közönség előtt. Mostanában jelent meg egy novella-kötete, melyet a kritika és közönség egyaránt szívesen fogadott, csütörtöki sikere pedig új irányt jelent a tehetséges író szép sikerekkel biztató pályáján. Szívvel óhajtuk, hogy még nagyon sok elismérést és sikert szerezzen neki a színműírás, mely iránt annyi hivatottságot arult el.

* **Kertészeti kiállítás.** A kertészeti kiállítás ügyében holnap délelőtt gyűlés lesz a városházán. A gyűlésre Komlóssy A. polgármester helyettes a következő meghívót bocsátotta ki: Meghívás. A folyó hó 23—28-án városunkban rendezendő kertészeti és gyümölcsészeti kiállítás érdekében f. hó 10-diken azaz vasárnap d. e. 11 órakor a városháza nagy tanács-termében tartandó értekezletre t. czimzettel tisztelettel meghívom. Debreczen, 1899 szeptember 6, Komlóssy Arthur, főjegyző, polgármester-helyettes.

* **Pénzadományok.** A magyar protestáns irodalmi társaságnak folyó évi szeptember hó 20-án tartandó nagy gyűlésére megjelenők elszállásolási költségei fedezésére a következő pénzadományok folytak be eddig nálam u. m. Gróf Dégenfeld József főispán urtól 20. Kiss Albert képviselő urtól 10. az „István” gőzmalom társulattól 10. Balázs Ödön gyógyszerész urtól 4. Györy Kalmán, P. S., K. Tóth Sandor, Jóna Gyula, Berényi Gábor, Simonffy István, Forgács Károly és Tikos István uraktól 2—2 korona, mely szíves adományokért ezennel köszönetet nyilvánítok. Oláh Károly tanácsnok, az elszállásoló bizottság elnöke.

Széll Kalmán intó levele Debreczennek. Rövid idő óta tudvalevőleg a minisztériumban, de főleg a belügyminisztériumban egyre másra várják a körröndeleteket, melyek ha mindannyian nem is újak. Legalább azzal haszonnal járnak, hogy a régi s az illetékes hivatalok fiókjaiban nyugvó rendeleteket kihámozzák a feledés homályból. Ma azonban egy újrendelet érkezett a hatóságokhoz melyet bátran el lehetne a Rendeletek r e n d e l e t é n e k n e v e z i, Ebben — ugyanis — elvagyton mondván, hogy a »a miniszter tapasztalja, miszerint a közzrend, köztisztaság közegészség, közvilágítás«

stb. tárgyában kibocsátott rendeleteit az egyes hatóság nem teljesítik, illetve azok foganatosítását nem ellenőrzik a kellő eréllyel. Szóval a miniszter haragszik s erélyesen működik a rendeletek betartása körül. Mi a magunk részéről nem avatkozunk a miniszter ur dolgaiba, annyira azonban bizonyos, hogy ennek a »rendeletek rendeletének« már valamivel előbb kellett volna jönni, no de hát az ember nem tehet mindent egyszerre, s jó lesz az most is — a lespedű kedélyek felvilágosozására.

* **Az idők jele.** Még meg sincs a 800 frtos fizetési minimum, már is meglátszik az az üdvös hatás, mely végét fogja vetni a ref. pap szükségének. Az utóbbi években erősen megcsappant a debreczeni theologiai akadémia hallgatóinak száma s hasonló tünetek mutatkoztak a többi theologiai akadémián is. A biztosabb — bár még mindig nagyon szerény-megélhetés reménye most ismét megerősítette a hittanhallgatók számát. Természetesen az első évek jelentkező nagy számmal s most már lehet remélni, hogy theologiai akadémiánk vissza fogja nyerni régi népességét.

* **Szállások felajánlása.** A magyar protestáns irodalmi társaság tagjai közül vendégek elfogadását a következő urak voltak szívesek az ideig bejeleníteni és pedig: Márk Endre ur 3, Dr. Nagy Zsigmond, Szigemeth Károly, Dr. Kar sa István, Balogh Ferencz és Szedlák József urak 2—2, Dr. Szotyori Nagy Kalmán, Dr. Ozory István, Dr. Csiky Lajos, Roncsik Lajos, Oláh Károly, Domokos Jenő, Torday Gábor, Soltész Farkas, K. Kiss József, Komlóssy Arthur, Komlóssy Miklós és Materny Lajos urak 1—1 vendéget látnak el. A hasonló szíves jelentkezések folyó évi szept. 14-én déli 12 óráig kéretnek. Oláh tanácsnok, az elszállásoló bizottság elnöke.

* **Keresnek egy hadkötelet.** Az idei sorozáson mikor katonának mérték a legényeket, a sorozóbizottság előtt egy legény nem jelent meg, adékkül, hogy elmaradását bármivel is igazolta volna. Keresette is a hatóság Laskovits Bálintot mindenfelé, de nem tudott a nyomára akadni. Most elrendelték ország-szerte leendő körözését. Eddig semmi különös sem volna a dologban. Hanem a körözés egy pontja, mely a katonaszökevény személyleírását ismerteti, mulatságossá teszi a hivatalos papirost. Laskovits felismerésére, mint feltűnő testi tulajdonságára, arra hivatkozik az írás, hogy a körözött feltűnően pupos. Mégis kár lesz tehát olyan nagyon keresni a katonaszökevényt.

Elhalasztott vizsgálat. Sokat foglalkoztunk pár hét előtt a városunkban fellépett márhavasszal. Mint akkor megirtuk a minisztériumtól kiküldött bizottság a leglelkiesmeretesebb és legszorgosabb vizsgálat dacára sem állapíthatta meg, hogy van-e tényleg tüdővész, mivel a gyaousnak hitű jószágok levágása és megvizsgálása egyáltalában nem mutatott a veszélyes kór jelenlétére. Mindazonáltal a földmivelügyi minisztérium kiküldöttéi, hogy esetleg valami vád se érje őket, elhatározták, hogy a vizsgálatot nem érik be, hanem a Csapó-utcai csordát, melyben a legelső gyanus esetet észlelték, további időleges vizsgálat alá vetik. Tegnap a városi tanács Gracsa nyi felügyelőtől sürgőnyt kapott, melyben értesítette, hogy az újabb vizsgálat megtartására még tegnap le fog jönni.

A tanács azonnal intézkedett e tárgyban, de hasztalan, mert még a delután folyamán jött egy másik sürgöny, mely azt tudatta, hogy a vizsgálat közbejött akadályok miatt elmarad és később tartatik meg. Különben is a vizsgálatra épen csak a közönség teljes megnyugtatása végett van szükség, mert a város területén azóta egyetlen egy gyanus eset sem fordult elő s így a gazdaközönség szerencsésen megmenekült egy kiszámíthatlan károkat okozható járványról.

* **Baltazar tanár bűvész estélye.** A Bika szálloda dísztermében tegnap este a legjelesebb magyar bűvész, Baltazar tartott előadást. Az előadás a legnagyobb mértékben meglepte a közönséget, mert nem — mint a reggeli lapok irták — szokott, de ellenkezőleg rendkívüli érdekes új dolgokat produkált. — Baltazar mint a legjobb magyar bűvész egész országban népszerűségnek örvend, tegnapi mutatványai azt igazolták be, hogy ma mint magyar bűvész ügyesség dolgában első helyen áll. Minden egyes mutatványa után zajos taps hangzott fel, a közönség így fejezte ki rokonszenvét Baltazar iránt. Még ma és holnap lesz alkalma közönségünknek élvezni Baltazar bűvészetét. A ki még nem látta, menjen el a Bika dísztermébe, kellemes estében lesz része. Ma este különben teljesen új dolgokat fog bemutatni az ügyes mester.

* **Ady Endre verskötete.** Ugy a fővárosi, mint a tekintélyesebb vidéki lapok rendkívül meleg, elismerő szavakkal írják a mi poétánknak, Ady Endrének nem rég megjelent verskötetéről. A verskötetet melegen ajánljuk a debreceni közönség figyelmébe, mely csak kötelességet teljesíti tehetségesebb íróinak parolálásával. A kötet 1 frtért megrendelhető szerkesztőségünkben, valamint László Albert könyvkereskedésében.

* **Bethlen Gábor szobra.** Az E. M. K. E. szeptember 17-eiken tartandó közgyűlésén napirendre hozzák az egyesület néhai nagyérdemű első elnökének, Bethlen Gábor gróf szobrának az ügyét. Annak idején ugyanis nagy lelkesedéssel határozták el, hogy Bethlen Gábor grófnak szobrot állítsanak a kolozsvári E. M. K. E. parkban és meg is bízták Köllő, szobrászt, hogy készítse el a szobrot, de a művész nem csinálhatott még egyebet a szobor kis mirtajánál, mert a szoborra nincs pénz. Évek óta gyűjtöttek a szoborra és mind össze vagy 2500 frt gyűlt össze s többet em tudtak összehozni, pedig a szobor vagy 6000 forintba kerül. A közgyűlésen indítványozni fogják, hogy a gyűtést energikusabban intézzék, hogy a szobrot mielőbb fellehesen állítani. Hogy mondják a külföldiek, mi a mi lelkesedésünk...?

* **A milliomos esküje.** Gróf Erdődy György még 1888-ban bérbe akarta adni tiszaluczai birtokát, s ezért jogtanácsosa, Fest Lajos orsz. képviselő megbizta Neumann Dávid ügynököt, hogy szerezze a grófi birtok részére haszonbérletet. Ennek az ügynek Neumann Hermann bemutatta Grósz Antalt, a monoki milliomos földesurat, a ki hajlandónak is nyilatkozott a grófi birtok kibérlésére. A szerződés megkötése után Neumann Dávid jutalékát követelte Grósz Antaltól, a ki azonban provizóriót nem akart tudni. Az ügynök erre bepörölte a milliomos bérlet, a ki a polgári pör folyamán esküvel is megerősítette, hogy ő Neumann Dávidnak nem ígért jutalékot. Neumann Dávid erre hamis eskü miatt följelentette Grósz Antalt. A törvényszék vád alá is helyezte őt, de a megtartott végtárgyalás után fölmentő ítéletet hozott. — Ezt az ítéletet utóbb a kir. ítélőtábla s ma a kir. kuria is megerősítette.

* **Magyar Újságkiadók Sopronban.** A Magyar Újságkiadók Országos Szövetsége vasárnap Sopronban tartja üléseit. Eddig negyvenötén jelenkeztek, a miből itélve nagyon népes lesz a soproni ülés. A tárgysorozat már egybeállította. Rahel László, a szövetség titkára. Az ülés vasárnap délelőtt lesz a vármegyeház nagytermében, melyet Baán Endre dr. alispán szíveséggel engedett át. A vendé-

gek Sopronba az ország legkülönbözőbb vidékéről érkeznek szombaton. A győr soproni ebénfuri vasut szokott gavalierságával három egész kocsiszakaszt és egy teljes kocsi ajánlott fel a vendégek számára és Straner ellenőr Győrre elbük utazik, hogy megfelelő elhelyezésükről gondoskodják. A pályaudvaron a Sporni Napló szerkesztője fogadja a vendégeket, kik a Pannóniában lesznek elszállásolva. Ugyan ott lesz másnap délelben a bankett, míg előző estén a Nadorban vacsoráznak a vendégek, másnap pedig Savanykuton.

* Az erdő halottai. A rettenetes márványlapokon künn a morgueban két halott fekszik: férfi és nő. A rákospalotai erdőben találták őket a fűben egymás mellett szívükben a halálos golyóval. Mert senkise ismerte őket, ma reggel lefényképezék az erdő halottait s a képet beküldték a rendőrségre. Egy öreg asszony járt ott éppen, özvegy Tiller Ferenczné s sirna beszélte, hogy eltűnt a fia, meg a menyé. A fiu, Tiller Lajos betűszedő tudóbajos ember, aki aligha vinné tovább az ösznel, az asszony pedig szintén gyógyíthatatlan beteg és most mind a kettő elvesztet. — A rendőrök elvitték az öregasszonyt a rettenet s márványlapokhoz s ott kitudódott minden. Szegény özvegyasszony szivettéppé zokogással rogyott a padlóra s kétségbeesetten kialtozta:

— Ezek azok, a Lajosom, meg a felesége.

A betűszedőt, meg a feleségét, Dezső Zsuzsánnát ma d. u. temetik el a halottas házból, az öreg asszony pedig még özvegyebb és elhagvatottabb lesz, mint ennek előtte.

* Hirdetmény. Debreczen z. kir. város házipénztárának és a házipénztár által kezelt alapoknak 1900. évre szóló költség-előirányzata elkészülvén, az, az 1886. évi XXI. t. cz. 17. §-a értelmében a város számvevői hivatalánál 1899. é. szept. hó 7-én kezdődőleg 15 napi közszemlére kitételt. Miről a város érdekelte lakossága azzal értesítetik, hogy egyes adózók a költségvetésre észrevételeket tehetnek s azokat e hó 28. napjára kitűzött közgyűlést 5 nappal megelőzőleg a városi tanácsához beadhatják. Debreczen, 1899. szept. hó 9-én. Városi Tanács.

* Egy 48-as pártvezér halála. Sümegi Kálmán, régi 48-as pártvezér, aki utóljára az Első Magyar Ált. Bizt. Társ. vezértitkára volt, tegnap hajnalban Szegeden hirtelen elhunyt. A boldogult egykor az Arad és Vidékét szerkesztette és országszerte ismerték, mint puritán jellemű férfiut. Három napja betegeskedett, azóta, amióta az Erzsébet ligetben rosszul lett, de azért meg fogadta a kiállításra érkező barátait. Legjobb barátja, Just Gyula képviselő, aki az ő meghívására utazott a kiállításra, már csak temetésére érkezhett meg. A pártvezér halála a legszelebb körökben kelt részvétet.

* Erzsébet királyné emléke. Erzsébet ő császári és királyi felsége, a magyarok által emlékü királynéja megrendítő elhalálozása évfordulójának alkalmából — f. 1899. évi szeptember hó 11-ik napján — Hétfőn délelőtt 9 órakor, — a róm. kath. templomban tartandó gyászistentiszteletre t. czimzettet tiszteltel meghívom. Gyülekezés a városháza nagy tanácsstermében reggeli 8 és 3/4 órakor. Debreczen, 1899 szeptember 8. Komlóssy Arthur főjegyző, polgármesterhelyettes.

* A magyar protestáns irodalmi társaság f. hó 20-án tartandó nagygyűlésen részvételüket f. hó 6-án estig a debreczeni tagokon kívül a következők jelentették be, u. m.: Zelenka Pál püspök, Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter, Szóts Farkas társ, titk., Bocsor Lajos esperes Tengőd, Tabján Mihály lelkész Somogy, Kálmán Gyula lelkész Bámogy, Szabó József lelkész Medgyes, Nagy Lajos lelkész F.-Bánya, Tóth István ügyvéd Pozsony, Szabó Aladár lelkész Apagy, Zayzon János lelkész Erzsébetváros, Ferenczy Imre lelkész Krassó, Sinka Lajos tanító Krassó, Nagyváthy Ferenc lelkész Keek, Csengey Gusztáv tanár Eperjes, Veres József esp. lelkész Orosháza, Dr. Márk Ferencz elkesz Okány, Csák Máté lelkész N.-Várad, F. Varga Lajos lelkész Majtus, Dr. Antal Géza

tanár Papa, Léway Lajos lelkész Sarkesztur, Szemes László lelkész Szt.-János, Varó Ferencz tanár N.-Enyed, Bardy Pál lelkész Heviz-Győr, Feltete Gyula lelkész N.-Kikinda, Sütő Kálmán esp. lelk. Munkács, Nagy Elek lelkész B.-Sontkolyos, Murányi János h.-lelkész Peczel, Sarkady Istvan lelkész Kunhegyes, Kátaf Endre lelkész Duna Szt.-György, Szlavik Mátyás tanár Eperjes, Földváry László lelkész Vacz Hartván, Szikszay Zoltán lelkész M.-Sziget, Dr. Tüdős István tanár S.-patak, Steinfeld Jenő — S.-Patak, Ujj József lelkész F.-Kézsmark, Zoványi Jenő lelkész F.-Földvár, Borbély József lelkész Szászfa, Lapossy János lelkész T.-Eszlár, Csilléry Lajos lelkész Szada, Porzsolt Adám lelkész T.-Szt.-Márton, Revész Kálmán esp. lelk. Kassa, Paikoss Endre lelkész — Vargha József lelkész Szikszó, Radacsy György theog. tanár S.-Patak, Buza Margit S.-Patak, Olah Péter lelkész Bööd, Szobonya István lelkész Györke, Barta Jenő főgymn. tanár Kisujszállás, Csermák Istvan esperes Tamásvárja, Benkó Imre lelkész N. Körös, Gerő Károly tanító S.-Patak, Vecsei Sándor lelkész Asszonyvásár, Lányi Lajos tanár M.-Tur, Petrik Elek tanár B.-pest, Oáh Antal lelkész Öcsöd, Sass Béla tanár B.-pest, Majbe Vilmos tanár B. pest, Miskolczy László lelkész Gáborján, Szabó Sándor lelkész Turkeve, Szük Károly lelkész Ta.-Kürt, Tóth Lajos lelkész Ta.-Dob, Kiss L. lelkész Garbács-Bogdányrő, Dr. Horváth Ödön tanár Eperjes, Dr. Marnyik Endre tanár Pozsony, Stomp László tanár Pozsony, Kecs-kemény István tanár Kolozsvár, Hódy János lelkész Vasmege, Bodor János lelkész Zagony, Vass Mihály lelkész Gégényrő. A jelenkezők névsora folytatólag közöltetik, és felkérik a város közönsége, hogy azon jelenkezőket, kiket magunkhoz elszállásolni kívánunk, a városi katonai ügyosztálynál mielőbb megjeleni mel-tóztassanak. Olah Károly az elszállásoló bizottág enőke.

* A halott vagyona. Bércy Béla r. kapitány már hetek óta folytat vizsgálatot egy olyan ügyben, amely nagyon hasonlít Langecker András kutyölgyi korcsmáros esetéhez. Gutlohn Mór háztulajdonos, a Fonciere biz. társaság főtisztviselője jul. 31-én reggel 6 órakor meghalt a Wesselenyi utca 31. száma alatt levő lakásán. Az 51 esztendő ember nagy vagyont gyűjtött össze s maga Sarbó Vilmos, a bizt. intézet vezérigazgatója 100.000 frtnal többre becsüli Gutlohn vagyont. — A rokonokat kellemetlen meglepetés érte, mert a hagyatékban mindössze 2 frt 64 krt találtak, pedig számos tanu van ra, hogy az öreg ur nagy összeget tartott a háznál értékpapirokban, ékszerben és készpénzben, a mit a hálószobájában levő Wertheim-szekrényben őrzött. A mikor kinyitottak a kasszát, csak üres ékszeres dobozokat és a mar mondott 2 forint 64 krajczart találtak benne. A családott rokonok erre följelentést tettek ismeretlen tettesek ellen az ügyészségen, a mely az előzetes vizsgálatra fölkerete a rendőrséget. Bércy Béla rendőrkapitány a következő tényállást derítette ki: Gutlohn Mór július 13-dikán elutazott Budapestről és 24-dikén tért vissza nagy beteg. Gazdaasszonya értesítette erről a rokonságot; az öreg ur július 31-dikén meghalt tüdőgyulladásban. Betegsége alatt legsűrűbben Stern Salamon érsekújvári ötvenegy esztendő rokona és a felesége látogatta meg. Csaknem egész nap a beteg aya mellett szokott ülni. A mikor Gutlohn meghalt Stern bezárkózott egy időre a halott szobájába, a hol kivüle nem volt senki. A rendőrkapitány annyi terhelő adatot gyűjtött össze Stern Salamon elen, hogy ma délelőtt letartóztatta őt Vaczi-körut 31. száma alatt levő lakásán. A szőrnnyü bünnel vádolt ember előkelő tisztviselője a Fonciere biztosító-intézetnek.

* Jó bor. A jó bornak nem kell ezéger Ez régi dolog. De csak akkor, ha meg van — kóstolva. Így kínálgatja most raktárou. levő pompás jó borait a »Bika szálló berlő társaság« a melyek az udvari óriás pinczében hevernek s a honnan eláthatja magát hőségesen a tiszt. kezelősü italokat szerető közönség. Lapunkbau is megjelent az ezt közudomára hozó htrdetés és többek ohájának dunk kifejezést, a mikor kérjük, hogy

ne csak a fajokat, de az árakat is hozzák köztudomásra. A jó bor aztán fog fogyni, mert messze van még az idej karczos.

* Halálozás. — A következő gyászjelentést vettük: Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a felejtethetlen jó nőnek, páratlan jó anyának, anyósnak, sógornénak és rokonnak Méhes Józsefné sz. báró Clauer Stefania urónak folyó hó 8-án, d. e. fél 11 órakor életének 60-dik, boldog házasságának 31-dik évében hosszas, súlyos szenvedés után történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk bült tetemei folyó hó 10-én, d. u. 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint a Szent-Anna-utczai temetőben örök nyulomra tetetni. Az engesztelő szent-mise áldozat pedig folyó 12-én, d. e. 9 órakor fog az egek Urának bemutatni. Debreczen, 1899. szeptember hó 8-án. Banatos férje; Méhes József. Gyermekai: Géza, nejevel szül. Pfliegler Olga. Sarolta vőlegényével Mener Richard-dal. Testvérei; Báró Clauer Lajos gyermekeivel. Báró Clauer Elek nejevel. Báró Clauer Aurél nejevel. Báró Clauer Karola férjével. Báró Clauer Blanka férjével. Báró Clauer Aristid. Báró Clauer Alice. Báró Clauer Helena ferjével Winkler Alajossal. Az örök világon fényeskedjék neki, A temetést Gebauer K. temetkezési intézete rendezi.

x A Corsó kávéházban ma este Kiss Béla zenekara fog játszani.

x Alföldi Károly tánciskoláját f. évi szeptember hó 12-én, kedden megnyitja. Beriratosokat elfogad bármely időben lakásán, Péterfia utca 2. sz.

x Uj uri divat üzlet. A városunkban jó hírnevnek örvend F e k e t e Jakab ki számos évig a Rott L. cézgnél tevékeny működött a napokban, egy a mai kornak megfelelő U r i d i v a t k a l a p f e h é r n e m ő é s c z i p ő üzletet nyit, hol a legszebb áru jutányos szabott áron lesznek kaphatók. Előre is ajánljuk a n. é. közönség becses figye lmében.

Szintársulatunk névsora.

Komjáthy János a debreczeni színház igazgatója most terjesztette be tagjainak névsorát a színügyi bizottsághoz. A társulat tagjaira legközelebb tesszük meg észrevételeinket. Most csak annyit konstatálunk, hogy Komjáthy társulata, ha egy ket hiányzó vagy gyeng erőte pótol, egyike a legjobb vidéki társulatoknak. A névsor különben a következőkben adjuk.

Nők:

Folinuszné Csigaházy Etel anyaszínésznő; Szigethy Lujza anya és énekes komika. Kiss Irén anya és szalonkomika, Csügényi Vilma anya és tarsalgási, Komjáthy Zsófia Teréz hősnő, Fay Flóra szende és hősnő, F. Lányi Irma hősnő és tarsalgási, T. Halmy Margit szubrette és szende, Szabó Irma naiva, Bödi Ella drámai opera és coloratur énekesnő, Perényi Margit szubrette énekesnő (allandó vendég.) Egrý Rózsa coloratur és szoprán énekesnő, F. Kallay Lujza népszimű és alt énekesnő, Sarosl Paula sznbrette énekesnő, Lukács Ilona segédénekesnő, Bárdos Irma, Bserényi Adéj és Makrayné Aranka segédszínésznők és kardalosnők.

Férfiak:

Komjáthy János hősszerelme és jellem színész, Saacsy Sándor hős és intrikus, Fenyéri Mór drámai és kedélyes apa, Bartha István apa és jellem színész, ifj. Szathmáry Árpád kedélyes apa és komikus, Csátár Győző bas buffó és apaszínész, Sziklay Miklós tenor buffó és komikus, Karacs Imre Imre tenorista, Rubos Árpád naturbusch és II-od tenor, Ferency József és Környei Béla baritonisták, Tanay Frigyes bonvivant, Tóth Elek lyrai szerelmes és tarsalgó, Bay László énekes és 2-od szerelmes. Karmesterek: Znojemszky Gyula és Réthy László; zenekarigazgató Fleischer József; sugók: Szilágyi Berta és Markó Elemér.

Ezekon kívül van még három balettáncosnő és megfelelő női és férfi karszemélyzet.

5660.

A t. olvasók közül igen kevesen fogják kitalálni, hogy mit jelent ennek a cikknek címéül odavetett szám. Inkább hajlandók lesznek az osztálysors játék egy szerencseszámát, mintsem évszámot sejtteni alatta. Pedig csakugyan évszámot jelent. Nem ugyan hivatalos iratok kezezésére és váltó lejáratokra használni szokott évszámot, de azért nem kevésbé fontos, egy egész nép multját és egy elismert és recipiált vallás fejlődését vissza-tükröző időpontot jelez e szám:

A zsidó vallás hagyománya szerint 5660 éve annak, hogy Isten a világot teremtette és mennyei birodalmát szüknek találván megalapította földi uralmát itt lent a siralom völgyében.

Izrael népe az egész föld kerekességén ez év szeptember hó 5-ikét forduló pontnak tekintette a veghetetlenség orsóján leperdülő esztendő rohanó árjában.

A kürt velőig ható harsogtatásával a lelket át még át járó imák zengésével köszöntötte e nép a T i s r i hó elsejével beállott új esztendőt. Ezen évforduló nem csupán új dátumot jelent a zsidók zsinagógái idő számításában, hanem a köznapiság alantós gözkörén magasan tülemelkedve, mintegy homlokzatán hordozza különös jelentőségét, a mennyiben e napon a lelek melyebben érez; a szív redői, a homlok barázdái elsimulnak a szellem szárnyai magasabb lendületre emelkednek s ünnepélyessé változik a kedély hangulata.

A megilletődés e rokonsága a keresztyén karácson és a zsidó új év között ejthette tévedésbe azokat, kik a zsidó-új evet a keresztyén karácson pendantjának tartják és amazt a zsidók karácsonjának nevezik.

Pedig e két ünnep között semmiféle összefüggés nincs, mert a zsidó újévnek egész más a kiinduló pontja, mint a keresztyén karácsonnak, már a heber neve: Roshasono (év eleje) is mutatja, hogy ez év nem mint sokan tévesen hiszik, a Jomkippur (engesztelő nap) a tulajdonképeni zsidó új-ev. A Roshasono-nak karácsonnal és Jomkippurnak új-évvé való összetévesztéséhez hozzájárul azon körülmény is, hogy a Roshasono ép úgy 2 nappól áll, mint a karácson, holott a Jomkippur az új-évhez hasonlóan csak egy nappól áll.

De ha visszajutást vetünk a zsidó ünnepek fejlődésének történetére, megtaláljuk az okát annak, hogy miért áll a Roshasono két nappól. Az összes zsidó ünnepek ugyanis a hold pályájára szerint alapították meg. Naptár hiányában az ókori zsidók évről-évre állapították meg az ünnepek időpontját a csézből pontosan megfigyelték a hold ujjászületését és ezt más közlekedési eszközök hiányában úgy tudatták a távolabb lakó híveikkel, hogy a hegyeken nagy tüzeket gyújtottak fel, mint hogy azonban gyakran megtörtént, hogy a jelző tüzeket, egy nappal később vették észre, és ennek folytán egy nappal később ülték meg az illető ünnepet, az egyöntetűség kedvéért mindkét napot ruházták fel az ünnep jellegével.

A Roshasono ünnep két napja tehát tulajdonképpen csak egy napnak tekintendő és tisztán az új év jellegével bír.

A Roshasono kiváló szerepet játszik a zsidó nép geneologiai történetében.

Roshasono napján születtek ósapák, anyai örökökkel áldották meg ósanyáik. Roshasono napján hagyta el József a börtönt, hogy Pharó me lé a trónra üljön. Tisri első napján oldotta le Isten óseikről az egyiptomi rabság biincseit.

E napon a zsidók érzelmi világában sajtáságos változás áll be. Fájdalom és megindulás lopózik szívükbe. Jóleső melegség járja át keblöket. Komolyabban s ünnepélyesebbé válik kedélyhangulatuk, szentebbé, tisztábbá gondolkodásuk. Megindult hangon könnyes szemekkel, szíves meleg kezzel nyilvánítták egymásnak szere cse kívánataikat.

Közönyösen, hidegen köszöntik egymást egész éven át, egykedvűen hadnák el egymás mellett, de Roshasono napján mintegy varázs-

ütésre egymáshoz vonzódnak, egyszerre eltűnt minden idegenkedés és közömbösség, és a barátság melegebb érzelmei támadnak azon emberek iránt, kikkel érintkeznek, egymást boldognak szeretnék látni, megóvatodni minden bajtól és veszélytől és ezért oly ószinte melegséggel, oly megható bensőséggel kívánnak egymásnak boldog új-évet.

Mit szóljak még az érzelmeik azon tomboló viharáról, mely Roshasono napján a templomban ajtatos imába merült híveket ostromolja, a kantor által sziveltető melódiával előadott azon imánál: hogy Roshasono-kor j-gy-zet-ik fel és Jomkipurkor pecsételtek meg az ítélet arról, hogy kik maradnak életben és kik mulnak el korai halállal; kik fulnak a vízbe és kik lesznek a lángok martalékava. Ki hal meg éhen és ki szomjan. Kinek hoz az új esztendő boldogságot és kinek boldogtalanságot. Kinek jut osztályrészsül gazdagság és szegénység. Kinek megalázás és kinek emelkedés.

A Tisri hónap a Roshasono, Jomkipur és Szukkoth ünnepek hármass csillagzatát ragyogtatja a zsidó vallás követőire, arany sugarakkal világítván be a hívek lelkületébe.

E cikk keretében csak gyenge jellemzést akartam nyújtani mindazon megható, lélektani sajátságoknak, melyek a Roshasono varázslatából az elmékedésre önként kinálkoznak. A Jomkipur és Szukkoth ünnepek jellemzésére még visszatérek.

Civis.

Humanitás tanár és tanuló közt vagy a soproni reáliskola botránya.

Megirtak a napokban, hogy Steiner Miksa VI. real osztálybeli tanuló dr. Veszprémi Vilmos tanár a szünidőben az igazgatói irodába hivatta, s ott a védetlen fiút minden elfogadható ok nélkül legazemberezték s arcul ütötte. Dr. Miksa Károly tanár ugyan e jelenetnél szintén „pimasz kölyöknek” nevezte a 17 éves jeles tanút s azt ajánlotta neki, hogy löjje meg a t f ő b e s i j a meg a v e g r e n d e l e t e b e n, h o g y e z t ő (t. i. Miksa) m i a t t a t e t t e. A bántalmazott tanuló özvegy anyja a tanárokat Wlassics közoktatásügyi miniszternél panasolta be, a ki el is rendelte a vizsgálatot. Steiner Miksa pedig a soproni járás bíróságán jelentette fel becsületsértés miatt a két tanárt. A miniszter által elrendelt vizsgálat még nincs befejezve, a becsületsértési pört azonban tegnap tárgyalta nagy érdeklődés mellett a soproni járásbíróság. A két tanár ügyvéddel jelent meg a tárgyaláson, a szegény tanulóknak azonban nem akadt jogi képviselője. Gonzales bíró nagy tapintattal vezette a kilenczétől egyig tartó tárgyalást. Dr. Veszprémi elismerte a terhére rótt sértések elkövetését, Dr. Wallner Ignác igazgató mint tanu szintén megerősítette a két tanár ellen emelt vádat.

Veszprémit a bíró becsületsértésben vétkesnek mondotta s az enyhítő körülmények tekintetbe vételével 10 ft. pénzbüntetésre ítélte. Dr. Miksa felmentette a vád alól, mert tettelegességre nem vetemedett, a használt sértő kifejezésekkel pedig csak fegyelmi jogát gyakorolta.

Az ítélet ellen úgy Veszprémi, mint Steiner felebezték. — Sopronban melegegedéssel fogadták a megsértett tanulóknak bírói uton juttatott elégtételt, s most még nagyobb érdeklődéssel néznek az ügy további fejleményei elé. — (Dr. Miksa felmentése mert csak fegyelmi jogát gyakorolta? . . . hát a pimaszságot bizonyító kifejezések, a fegyelmezés-hez tartoznának-e a bíróság előtt éppen tanár ellenében, a kinek oly erkölcsi tartalmának kellene lennie, hogy a nevelést, mint példánykép teljesíthesse. És a tanár által való erkölcsi lealázás miatti elkeseredés csakugyan nem vezethetné a növendéket öngyilkosságba? Ha a társadalomra tekintettel akarjuk a humanitást elvben, gyakorlatban, akarnunk kell ezt kivált az iskolákban, melyek az életre képeznek és nevelnek tanár és tanuló köz !)

Színház.

Vlád Gizella távozása. Vlád Gizella, a Magyar Színház primadonnája — mint értesülünk — október elsején válik meg a Magyar Színházról. A művésznőnek ugyanis akkor telik le három éves szerződése s egyelőre nem köt újabb szerződést.

A népszínháznak érdekes vendége lesz legközelebb. Krecsanyi Sarolta, ennek előtte egyik legérdekesebb divája a magyar színpadnak, fog ott föllépni, de már — természetesen — nem mint Angot asszony lánya, hanem mint az Angot asszonyok lányainak az anyja. Egyszóval az operetti női jellemzésekben, a melyek képviselőjét magyarul komikánéknak hívják. Krecsanyi Sarolta igen szép asszony volt, igen szép hanggal bírt és igen díszitő gyúlt színész nő volt. Ebből a három tulajdonságából ma is meg igen sokat hoz magával a színpadra. A két elsőből többet is mint a mennyire új szerepkörében szüksége lesz.

TANÚGY.

Tanév-megnyitás a főiskolában. Debreczeni ev. ref. főiskolánkban az 1899—1900. tanév ünnepélyesen f. szeptember hó 11-en, hétfőn d. e. 9 órakor fog megnyitástani. Az ünnepély két részből áll: 1. Istentisztelet az oratoriumban, reggeli 9 órakor; utána 2. Csiky Lajos rektori tanév-nyitó értekezése a főiskolai díszteremben. — Van szerencsénk ezen iskolai ünnepélyünkre e b. lap utján a n. é. közönséget tisztelettel meghívni. Debreczen, 1899. szept. 7. Az igazgató-ág. E meghívóval kapcsolatban kijavítjuk legutóbbi számunkban megjelent egyik hírünket, melyben a főiskolai tanév-megnyitásról van szó. A főiskolai értesítők ugyanis kétféle dátumot jeleztek: 9-ikét és 11-ét. Ez az eltérés okozta a konfuziót.

Az orosz középiskolák reformja. Sok panasz merül fel a gimnáziumok és reáliskolák fogyatékosságai miatt, a közoktatásügyi miniszter körlevélben fölszólította az iskolakerültek gondnokait, hogy tapasztalt pedagógusokat küldjenek ki egy bizottsághoz, a melynek egyebek között a következő kérdéseket kell megvitatnia: Kell-e a középiskolák szervezetét tanulmányozni és reformjavaslatokat tenni a netalan előforduló hibák orvosságára, meghagyván alapul a klasszikai gimnáziumokat és reáliskolákat, mint a tanintézetek főtípusait; kell-e különös figyelmet fordítani az ifjuság testi nevelésére és eszközöket keresni az ifjuság vallásosságának, hazaszeretetének és kötelességérzetének fejlesztésére. A miniszter kiemeli, hogy a reformokat fokozatosan akarja életbeléptetni és kiemeli, hogy az élet követelményei a különféle szakiskolák szaporítását teszik szükségessé.

Törvénytörvények.

§ Jövőheti bünygyi végtárgyalások. 1899. Szept. 11-én: Szilágyi János ellen g. o. emberölés vétsége. Juhász Ferencz ellen zsarolás büntette. Soós János ellen s. t. sért. büntette. Szept. 15-én: Fekete Margit ellen lopás büntette. Bársony Béla ellen g. o. s. testi sértésért. Reizinger József ellen tüzvész okozta vétségéért. Ugyanaznap ítélethirdetések.

§ A kis sváb és az államfogház. — Szegedi levelezőnk írja, hogy jóízű história játszódott le az ottani államfogház főfelügyelőjé, Kovács Lajos őrmester lakásán. — Az őrmester k o s z t b a fogadott egy apró kis sváb gyereket, aki Szegeden akarja a tudományjal együtt a magyar szót is a fejébe kalauzolni s akit az apja hozott el a Tisza partjára.

A gyerek szorgalmas tanuló. Alig érkezett meg szállására, maris előszedte a könyvet és neki fogott a tanulásnak. Leült a napra és törte, gyúrta a magyar nyelvet. Délben eljött érte az apja.

— Szepi!

— Wos?

— Szedd össze a holmidat?

A fiu abban hagyta a tanulást. Betért a

szobába és csomagolni kezdte. Az őrmester csodálkozva nézett össze a feleségével.

- Mi lelte ezt?
- Elviszem a gyereket.
- Miért?
- Meggondoltam a dolgot. Nem tanulhat itt a fiu. Rablók, gyilkosok vannak a házban és rossz példa ez a gyerekeknek.

A főfelvigyázó hangosan elnevette magát. Aztán értelmesebben megmagyarázta a svábnak, hogy az államfolyók urak. Az öreg sváb csöknyös maradt. Hitetlenül rázta a fejét.

Eppen séta id-je volt. Nehány álomfogyó künn tartózkodott az udvaron. A sváb előtt haladt el egy zord tekintetű, züllött kinézésű szociálista izgató: A sváb megpillantotta és reá mutatott.

— Ez már csak nem ur? ...

És fordult és elvitte magával a kis Szeplit. Elment keresni neki jobb helyet.

§ **Az orfeumok hőse.** Állandó hősei nem igen vannak se az orfeumoknak, se a többi kéteshírű éjjeli mulatóhelynek. Miért? Mert nincs az a temetetlen pénz, erő, egészség és becsület, a mit az orfeumok, éjjeli mulatóhelyek fel nem emésztenének. Mennél kevesebb van pénzből, erőből, egészségből és becsületből, annál hamarabb vége a hős dicsőségének. Rendszerint megszökik, vagy börtönbe kerül. Ilyen muló dicsőség része volt Mészáros Lajos is. A léha fiatal ember különben üres óráiban a közvágóhid fogyasztási adóhivatalának volt tisztviselője. Hivatalba csak olyankor jár, ha nem volt pénze. Még ilyenkor sem dolgozott, hanem dézsmálgatta a kezesére bízott pénzeket. Hogy pótolja a hiányt, a lóversenyeken kezdett játszani.

Egész délelőtt tippelt a szerencsés len s délután mindenét elvesztette. A kezelésre bízott hivatalos pénzből 3250 frtot sikkasztott el. Bünére rájöttek s letartóztatták a gentlemant. A törvényszék sikkasztás miatt helyezte vád alá, s ügyében ma tartott végtárgyalást.

— Beismeri a sikkasztást? kérdé tőle az elnök.

— Nem sikkasztottam én tekintetes törvényszék.

— Hát kicsoda?

— A pénzt csak kölcsönképpen vettem ki a kasszából. Így nem történt sikkasztás, csak jogtalan kölcsön vétel.

Ezt a minősítést azonban nem tette magáévá a bíróság. Az ügyész vádbeszéde után a törvényszék enyhítő körülménynek véve a közvágóhídi adópénztár szembetűnően laza ellenőrzését, harmadfelelvi fegyházra ítélte Mészárosot. A vádlott az ítélet ellen fölbebezést jelentett be.

Budapesti gabonatözsde.

Szept. 8.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Búza	kilo	Ár 100 klg.		100 kilogramm ára
		frttól	frtig	
Bánsági	76	8.25	8.35	80
"	77	8.35	8.45	81
"	78	8.45	8.55	82
Tiszavidéki	79	8.50	8.65	80
"	76	8.25	8.35	80
"	77	8.35	8.45	81
Pestvidéki	78	8.45	8.55	82
"	79	8.50	8.65	80
"	76	8.20	8.30	80
Fehérmegyei	78	8.30	8.40	81
"	78	8.40	8.50	82
"	79	8.45	8.60	80
Bácskai	76	8.25	8.30	80
"	77	8.30	8.40	81
"	78	8.40	8.50	82
Északmag.	79	8.45	8.90	80
"	78	8.50	8.55	80
"	79	8.55	8.65	81

	Min. hekt.-ben	Arkilogram
Rozs elsőrendű	uj 70-72	6.55 6.65
" másodrendű	uj	6.45 6.55
Arpa takarmánynak	uj 60-62	5.90 6.00
" égetni való	uj 62-64	5.50 5.70
" serfőzdei	uj 64-66	9.60 7.00
Zab	uj 39-41	5.40 5.50
Tengeri bánsági	uj	4.85 5.00
" más nemű	uj	0.00 0.00
Répcze bánsági	uj	11.30 11.80
Sóles	uj	4.15 4.45

Sertés vásár.

Kőbányai sertés piac. Szept. 8. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (paronként 400 kgm felüli) — kr. Közép p. kint 300-400 kg. sulyban — kr. 320 kilog sulyban. Fiatal közép (paronként 251-320 kg. 42-43 kr. Fiatal könnyű paronként 240 kg. sulyban 43-44 krig. Szerbiai: Nehéz p. kint 260 kg. f. sulyban 42 1/2-43 krig.

Sertés létszám: 1899. évi szept. hó 5. napján volt készlet 40.306 darab, szept. 6. felhajtattott 190 drb, 1899 szept. 1-én elszállított 414 db. 7-ére maradt 400.73 db. A hizott sertésüzlet irányzata változatlan.

Nyilt-tér.

Mint hogy a tavasz előrehaladásával csecsemőket, gyermeket és felnőttest egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, másrészt, mert dus szénsavtartalmánál fogva, specifcus óvoszer is a tiphus, cholera és a gyermekek tiphoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglévő gyomor- és bélhurutot gyermekeknél és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavával fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinek pedig nélkülözhetetlen hűtő, húgyhajtó és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

— Kedvelt borviz. —

A mohai Ágnes-forrás kezelősege.

Főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Holnap vasárnap utolsó előadás.

50-szer. Budapesten 50-szer.

a Bika szálló disztermében

ma

szombaton és holnap vasárnap

magyar csodás bűvész és spiritista

BALTHAZÁR,

Balthazar urnő, Miss Dantes, Mr. Dantes és a kis Eugén mediumok közreműködésével.

Uj szenzáció!

Noé bárkája

(nagy bibliai káprázat.)

Legujabb!

Legujabb!

Csoda szekrény.

Öregeknek fiatalokká varázslása.

Balthazar Budapesten nagy feltűnést keltett Spiritista mutatványai.

Hasbeszélés műemberekkel

és egy gazdag műsor.

Kezdeté 8 órakor.

Minden nap új csodák láthatók.

Helyárak: Páholy 4 frt. Támlásszék 1 frt.

II. Támlásszék 80 kr. Zartszék 60 kr. Alóhely 40 kr. Katona és deák j-gy 30 kr.

Jegyek előre válthatók a dohány-nagy-tözsdeben n.

Gyümölcs és szőlő bor készítő gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomerő szabályzóval.

A munkaképesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Szőlő és gyümölcs zuzók

és bogyó morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrlők, aszaló készülékek gyümölcs és főzelek aszalására, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legujabb szerkezetű szabad. önműködő „Syphonia” gyümölcs és szőlővessző permetező gyártatnak és szállítanak jótállás mellett a legjobb kivitelben

MAYFARTH PH. és TÁRSA

cs. kir. szab. gazdasági gépgyárak, vasöntöde és gőzhámor.

BÉCS, II/1. Taborstrasse 71.

Kitüntetve 400 arany, ezüst és bronz éremmel.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Képviselők és viszontelárusítók felvételnek.

Sirkövek!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy

Piacz utoza 69. számú háznál

a Megyeházzal szemben levő

Fióküzletemben

mindenféle és fajta

sirköveket

a ház lebontása miatt mélyen leszállított gyári áron árusítom el.

Kiváló tisztelettel

Kegyes Ferencz.

A doktorátus

szabályszerű megszerzésére (Dr. jur. phil. med.) európai egyetemeken (esetleg honorialc. is) negyven év óta adok szakszerű speciális információkat és tanácsot. Referenciák az összes államokban és tarsadalmi osztályokban. Csak nem névtelen levelek „Dr. R.” alatt Boroszló (Breslau) főposta-restante válaszbélyeg 7. krajczár.

4 arany
18 ezüst
érem.

30 tiszteleti
elismerő
okirat.

Kwizda

kigyó
jegy.

Régi jóhírű
diatetikus cos-
metikus szer (be-
dörzsolésre) az
emberi test iz-
mainak és iná-
inak erősítésére.

1/1 palack
ára 1 frt.

Csakis a fenti védjegyes a valódi.
Kapható minden gyógyszerárban.
Főraktár: G.
Kreisapotheke, Korneuburg, Bécs mellett.

Fluidja

turista
fluid.

Erdményesen
használva turis-
ták, kerékpáro-
sok és lovasok
által nagyobb
urak utáni erő-
sítésre és erő-
gyűtésre.

1/3 palack
ára 60 kr.

A név, raglejt és csomagolás törvényesen védett.

„Bika“ szálloda bérlő társaság Debreczenben.

Ezennel van szerencsénk Debreczen szab. kir. város n. é. közönségét arról értesíteni, miszerint pinczehelyiségeinkben a mai naptól kezdve egy u. n.

utczai kimérést

létesítettünk. — Az így közvetlen a pinczénkből kizárólag csakis zárt palaczkokban kiszolgált valódi és természetes borokat mérsékelt áron bocsátjuk a jó bort kedvelők rendelkezésére.

Ezen a t. fogyasztó közönség előtt már régebben is kedvelt utczai kimérést nagyrésztben általános érdekből ujtjuk meg.

Az alább felsorolt borok eladása a szálloda első udvarának (főter) pinczehelyiségében történik.

Tisztelettel

A „Bika“ szálloda bérlő társaság.

Ujbor, debreczeni

Óbor, kitünő minőség

Rizling, Szabó-féle

Vegyes, Szabó-féle

Burgundi, fehér, Szabó-féle

Kadarka, Szabó-féle

Bakar, érmelléki

Bakar, 1885-iki, Ujváry-féle

Asszu-bor, tokaji

Ménesi, vörös I. minőség

Ménesi, vörös II. minőség

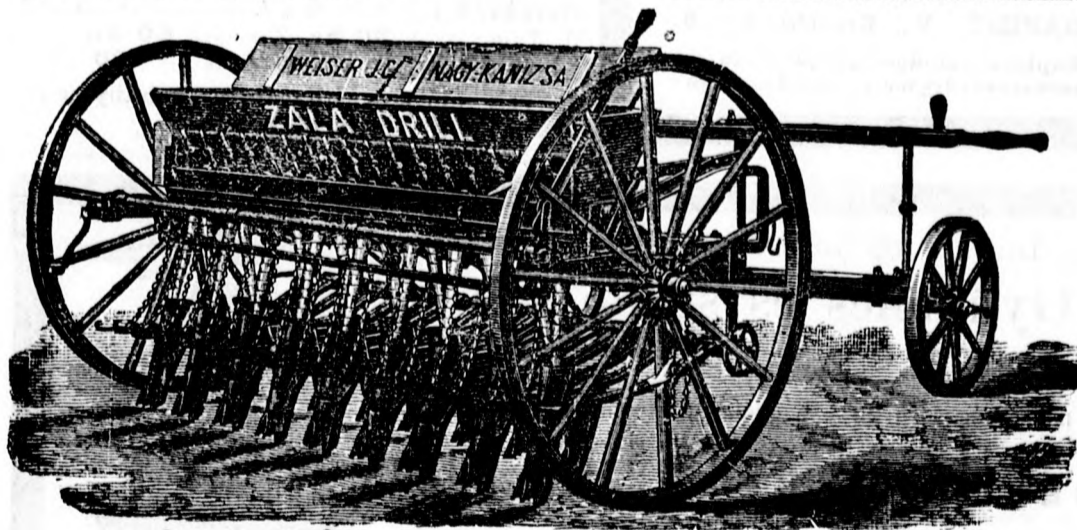
Szamorodni, s.-a.-ujhelyi.

— Kimérés nyitva d. e. 11—1-ig. d. u. 6—8-ig —

Kitünő szerkezetű, elpusztíthatlan

BORSAJTÓK,

legjobbnek ismert, Garvens mintájú **kútszivattyúk**
s egyéb építkezési, udvar- és istálló berendezési vastárgyak
a Debreczeni Vasöntőde és Géplakatosság
Péterfia-hadházi-utczai telepén **gyári áron** kaphatók.
Gazdasági- és ipar-cikkek legjutányosabban javíttatnak.

WEISER J. C.

mezőgazdasági gépgyára

NAGY-KANIZSÁN.

ZALA-DRILL sorvetőgépeink, a melynek elmés ujtásait a nagy közönség már jól ismeri nem szorul külön dicséretre, minden eddigi kiállításon az első díjat nyerte ugy 1897. október 1. a kisbéri nemzetközi **vetőgép versenyen** az

állami arany éremmel lett kitüntetve,

a Maros-vásárhelyi kiállításon és a Hód-M.-Vásárhelyi vetőgép versenyen **az első díjat, aranyérmét nyert**, továbbá figyelmébe ajánlom a gazdaközönségnek egészen

aczélból készített **Sack rendszerű egy és két barázdás ekéinket,**

az őszi vetésre raktáron tartunk: 13—15 és 17 soros ZALA-DRILL vetőgépeket, továbbá rosták, szecskavágók, répvágók, konkolyozók, ezenkívül minden talajművelő gazdasági eszközöket. Debreczen, Szikszay-ház a főtőzsde udvarán.

Klein Jakab,
üzletvezető.

Tudomány, irodalom, művészet.

A regény műfaja.

Írta és felolvasta **Csengey Gusztáv**, az eperjesi közös — ev. és r. kath. — tanári körben.

(Folytatás.)

I.

A regény ősforrása a r e g e, vagy a mit általában m e s é n e k nevezünk.

A regé oly régi, mint maga a beszélő emberiség; de eredete két alap-okra vezethető vissza: a nevezetesebb emberi tettekre, melyeket megbámultak és bizonyos vallásos képzetekre, melyek úgy származtak, hogy a titokzatost, a megfoghatatlant képek sorozatának összekapcsolásában iparkodtak szemléltetővé tenni.

Az első a történet, a második a mythos.

A kettőt a képzelet (fantázia) egybekapcsolta és így keletkezett az a mese, melyet ma hitregének neveznek, de a melyet pu-ztán mesének is nevezhetnénk, t. i. népmeséknek, mert a népmesékben is eredetileg a vallásos képzetek képezik a mozgató rugókat s az alkotás egész gépezetét, és mert a hitregék sem egyebek, mint népmesék, azzal a különbséggel, hogy a hitregék meséjét valaha igaznak hitték, míg a népmesénél erre senki sem gondol, mindenki tudja, hogy szabadon kigondolt, vagyis költött tárgy elbeszéléssel van dolga. Az elbeszélésnek ez a tulajdonsága hozzá tartozik a regény fogalmához is, még akkor is, ha az történeti. A való élet, vagy a mi ezzel egyértelmű: a történet csak tárgyat adhat a regényhez, de maga még nem regény, azzá a képzelet alkotja meg. Tehát a regény lényegében mese. Rövid tartalmat különben is mesének nevezük.

Targyunkra nézve fontos, hogy a mythos lényegét, természetét megertjük.

Mi a mythos? Oly kép, melyben az ember a természeti erők tüneményeit megszemélyesíti. Midőn a természeti tünemény személyesül, emberi alakot nyert: okvetlen valami esemény keretébe jutott, mert a természeti erők működése mozgásban, valamivé levesbennyi vávánul, a mit műszóval c s e l e k v é s n e k nevezünk.

Az ég dörög, villámok cikakznak. Az ő ember azt hitte, hogy a titkozatos tüneménynek valami emberfőtti személyes hatalomnak kell lennie, személylyé alakult. Az ég kiralya az, aki a villám nyilat szórja. Hol keletkeznek ezek a nyilak? Ott, ahol a titkos vulkanikus erők működnek: a föld gyomrában. Az alvilági kovács csinálja azokat. Ime a személyt már bizonyos esemény veszi körül, de az még csak egy mozgó kép. A villámot szóró égi kiraly Zeü-z, vagy Jupiter, nyilainak kovácsa Hepheustos vagy Vulkan. Ő a tűz anyó hegyek titkos erejének megszemélyesülése.

Lássunk egy másikat a bibliából.

Mikor a nap fölkel, hosszú sugarai vannak s mikor leszáll erejét veszi és sugarai elmúlnak. Ebből kép l t. A nap egy erős hatalmas férfivá személyesült; sugara a férfi haja, melyben ereje van. Valami ártó lény levágja haját s az erős erejét vesztve lehanyatlik. Itt is már valami esemény veszi körül a személyt. Ez Samsón (magyarosan: Sámson). Neve a »Semes« szóból (nap) keletkezett.

Ime a mythos, mely még csak kép, de mozgó kép, melyben már valami esemény is van.

Hogy ez a mozgás valami gondolatot, eszmét fejez ki a képből, az a pé dák ből kitűnik. Az ilyen kép tulajdonképen allegória.

De hogy lesz a mythos történet? vagy helyesebben: hogy kap mesét? — Ugy, hogy a mythosi kép kapcsolatba jön valami emberi történettel, de olyannal, melyet a hagyomány hosszú utján a képzelet már kiszinezett, tehát mond a v á alakított át.

Zeus alakját a képzelet valami őskori királylyal hozta kapcsolatba, a ki nagy impoztor lehetett, mert sok szép nőnek udvarolt sikerrel, pedig feleséges ember volt, s mi több: felesége még feltékeny is volt elhanyagolt jogaira.

A Samsón-mythos egy danita hős törté-

netével szövődik össze s a haját levágó ártó lény Sámson menyasszonya, Delila, a ravasz filiszteus leány.

A természeti erők személyesüléséből származtak az isten-alakok, s minthogy földi, emberi történet, vagy helyesebben monda fűződik hozzájuk, e mondanak nagyobb vagy csekélyebb fontossága, de maguknak a mythosi kepeknek értéke szerint is bizonyos rangfokozat keletkezik soraikban.

Samson az egy-Isten földjén Izraelben nem tudott istenalakka válni, de a görög Heraklesz is csak félistenne lett, mert földi alakjához nem fűződött valami hatatósabb mythosi képzet.

A mint így a természeti erők tüneményei istenalakokká lettek: ég, föld, levegő, a föld és a tenger mélye benépesült istenekkel. Az ember mindenütt érezte közellétüket, majd védő, majd ártó hatalmukat tapasztalta s a szerint fordult könyörgésével hol az egyikhez, hol a másikhoz, a mint egy kinek vagy másiknak segítségére rászorult.

Ez a fellegás alkotta meg az ókor világnézetét, mely az emberiség fejlődésének ezen a fokán mindenütt, keleten és nyugaton egyaránt ugyanaz.

Az istenek és emberek társadalmának egymásra hatásából keletkezett az. Az ember mindenütt a hatalmas istenek erejét érzi; fel ettől, de nem menekülhet előle s-hova. Jó, vagy rossz indulatuktól függ életének minden változása, tehát sorsa.

Az ember maga tehetetlen, sorsát a felsőbb hatalmak intézik.

De minthogy isteneit is az emberi társadalom mintára alkotta meg, ez a sors valami legfelsőbb központi hatalommá lesz, mely az egész világrendnek mozgató rugója, melynek még az istenek is alá vannak rendelve: ez a v é g z e t.

Az ókor világnézete: a fátum.

Sorsát senki ki nem kerülheti.

Ebbe a mondatba foglalható össze az ókor valláserkölc-i világnézete. Saját társadalmi életéből vonták le ezt a tapasztalást.

Az ókor társadalmában a központi hatalom minden, az egyén semmi. Az egyén csak egy értéktelen parány az egész szervezetnek, a melynek gépezetét a központi hatalom mozgatja.

Az nem változtat a dolgon semmit, hogy kelet és nyugat a legellentétebb államszer vezeteket formálja ki, hogy keleten despotia államok keletkeznek abszolút hatalmu fejedelmekkel, nyugaton pedig a görögöknel és római aknál szabad köztársaságok.

Mind egyiknek meg van a maga fátuma a melylye szemben semmivé lesz az egyén szabad-akarata. Mert a milyen korlatan hatalom keleten a dynasztia, épen olyan nyugaton az állam, a haza eszmeje. Az ember nem magáért hanem az államért, a hazáért van, egyéni célja nincs, mindent a hazaért kell tennie, mindent ennek áldozni fel. Ionon van az, hogy a görög-római történet oly nagyszerű hazafias példákat tud fölmutatni.

Végeredményében tehát a görög köztársaság embere is éppen olyan alárendelt személye a köznek, mint az egyiptomi a maga fejedelmének.

Bar a köztársaságok életében ez az összeműködés vagy együtt működés mind részleteiben, mind egészében, végtelenül magasztosabb és emberhez méltóbb, de mindakettőnek egy a forrása, végoka: a »égzet, tehát egy a végeredménye is: az egyén alárendeltség».

Az ilyen társadalom, midőn vallásos képzetait nevezetesebb embereinek cselekedetével összefűzi, nem alkothat más alakokat, mint olyanokat, kiknek tetteit magasabb isteni hatalmak intézik.

Igy alakultak meg az ókor eposzai, a melyekben az emberi cselekvés indító oka az isten köréből indul ki. Ez az ugynevezett gépezet (machina), s a kifejlődő cselekmény lényege a csodaszzerű.

Egy példa a görög elbeszélésekből elég lesz, hogy a többi is megvilágítsa.

Az istenek egykor nagy lakomára gyűltek össze s hogy jól mulathassanak, kizárták

maguk közül a viszázkodás istennőjét Érist. Ez, hogy a mellőzésért bosszút álljon, egy arany almát dobott közéjük ezzel a felirattal: »a legszebb nőnek.«

Megindul a vita: ki a legszebb köztük? Az istennők közül különösen három válik ki: Junó, Minerva és Vénus. Ezekkel a többi nem versenyezhet. De hát a három közül ki legyen a legszebb?

A kényes kérdés eldöntését egy földi ifjura bízták, a trójai kiraly fiára: Parisra.

A mint a bíró ki volt jelölve, a három szép nő közül mindegyik iparkodik a bírót megvesztegetni.

Először Junó latogatja meg s hatalmat ígér neki, ha az arany almát neki itéli.

A második Minerva volt, aki bölcsesség-gel kínálja meg.

A harmadik Vénus, jobban ismerte az ifju sziveket s az arany almaért a legszebb földi nőt ígéri neki.

Ez hatott. Paris Vénusának ítélte oda az arany almát. Ezzel természetesen magára haragította a másik két istenasszonyt.

A legszebb földi nő azonban már asszony volt: Menelausz spártai kiraly felesége, Helena. Ezt tehát el kellett rabolni, hogy Paris magáévá tegye. A nőrablás végbe megy, Helena Trójába kerül. A megsértett ferj bosszu hadjáratra hívja fel a görög fejedelmeket Trója ellen. Így indul meg a trójai háboru, melynek mondából 3 nagy eposz keletkezett, két görög: az Iliász és az Odesszaja és egy latin: az Aeneisz.

Folyt. köv.

CSARNOK.

Két daczos lélek.

Folytatás

Rajtam nyugtatta éles szemeit az elegáns katona. Sugar, hosszú bajszán meg néhányat simított és várta a választomat. Engem meg felbőszített egy érzés, mely hirtelen megelpett arra a hirre, hogy Gina utazni akar. Miért hat ez rám kinosan? Miért kergeti a fejembe a vért, épp úgy, mint akkor este Klotildéknál, mikor Pali ingerkedett, hogy övé lesz a szerencse?

Most már elmentem másodszer Gináékhoz. Meg is kötöttük a szerződést s elmentem harmadszor, negyedszer, a hányszor kedvem kerekedett.

A mikor újra láttam, nem vagyok babonás, de egy hang azt sugta: Tihamér veszve vagy! Jól hallottam a figyelmeztetést, mintha csak magam mondtam volna magamnak. De azért eszem ágában sem volt többé, hogy hederitsek rá. Akartam-e megbántani azt a zsarnok Klotildot? S mégis elítélt már. Hát hadd szolgáljak rá és hadd érdemeljem meg igazán a haragját! Daczra dacz, szeszélyre szeszély a válasz. Most már hadd vessük el a kockát — ha még úgy feltűnk is a veszedelmes játéktól.

Szemeim hamar kinyitlak. Láttam, hogy Gina kacérságának meg van a célja. Szeretett is. Oh ez a szerelem régóta lappangott sziveben. Akkor ébredezett az benne, a mikor tíz éves korában könyeket okoztam neki. Ez a szerelem később is, akkor is égett, a midőn látta, hogy feléje sem nézek, hanem Klotildnak udvarlok.

Nos büvös, kaczer özvegy, a mi a legjobbkor kerültünk össze! Meg az első csók még nem csattant el s már láttam, hogy őrtől a diadalnak, mely hullámos keblét emelte, Minden mosolya, minden halk kacajja, minden kecses mozdulata azt látszott mondani: egyszer mégis győzedelmeskedtem fölötted, végre itt az idő, hogy kénytelen vagy elismerni: mennyire hódítóbb vagyok — a menyasszonyodnál!

És Klotild többé nem volt az enyém, Még egy-két hétig tartott a civakodás, az a csuf, unalmas, apró csipkedésekből álló küzdelem, mely minden szakadást meg szo-

kott előzni s mely csak arra való, hogy a felek kölcsönösen kimutassák ki-létküségüket. S ha ez a végső harc is véget ér: tökéletesen meggyűlölik egymást azok, a kik nem együvé valók többé.

Volt köny, volt bocsánatkérés; de biába; A vipera-csipést mindketten éreztük.

Mit volt mit tennem? Oda mentem, a hova utasítottak — Ginahoz, Elvégre is meg kell az embernek becsülnie azt, a kiért cserét kezd. Hahaha! Hisz a csere nem is volt olyan rossz. Ugy, ugy! . . . Alig került néhány héthe es csupa passzióbul, belementem Gina hálójába. Ha nem lehetek Klotilde, hadd legyek az ördögé! Hahaha!

Pompás élet következett.

Romocsa Nep. Janos órnagy ur beköltözött a főutcai házamb. Megbarátkoztunk. Már nem csak az első pár lovamat tanította be, és tüntette el. A tartozás egyre növekedett.

Nevettem hozzá. Hm! Hisz már minden nevettem.

Folyvást halasztást kért, de a mellett szörnyen mutatta, mintha félténé a bájos hugát. Virtuozitást fejtett ki, a mikor ráadta sima frizurás katonafejét, hogy a szigoru bacsit játsza, a kinek Gina jó neve, erkölcsössege a legszentebb kincse, melynek őrzése rea van bízva. Akár vért is kész ontani minden szempillantásban a huga erényeért! S engem ez szörnyen mulattatott.

A háza mind díszesebb és vendéglátóbb lett. Naponta ott eve-tivott a sok tiszt barátja. Ott járt minden este a kártyajáték. Mellettem ült a bájos háziasszony es csöppet se bántam, ha vesztetten is. Hisz az órnagy nyert legtöbbit, s a mi Muki órnagyé, az a hugaé is. Mondogatta is sokszor a jóságú bánya.

— Gina édes hugom! Ha ma tör ki a háboru s nemem kell és vissza nem jönnek többet, mindenem a tiéd. De, fajadlom, még nincs semmim!

Hónapok multak gondolatlanul, igaz czél nélkül. Egyszerre Gina elkedvetlenedett. Ok nélkül könyekre fakadt, s ha kérdeztem, mi bántja: összetett kézzel kért, hagyjon el. De mikor kalappal kezemben előtte álltam, ismét arra kért, ne menjek, ne haragudjam. És vádolta önmagát, hogy meg se érdemli szeretetemet.

Ismét másnap minden ok nélkül félteni kezdett s szememre hányt, hogy most se felejtettem el Klotildot. Voltak napjai, a mikor szótlanul járt-kelt, mintha mély bánat emezzené s ha megfogtam kezeit és magam mellé vonva őt a pamlagra, gyöngéden kérdeztem, mi bántja — zokogva borult a nyakamba, de szót se szólt.

Muki órnagy egy hűvös, őszi reggelen fölkeresett. A szokottnál is udvariasabb, feszebb volt.

— Nagy hibával kell vádolnom magam, Tihamér! S az én hibámat csak te hozhatod helyre. Vártam. soká vártam, nagyon is hosszú ideig vártam, bízva abban, hogy lovagiaságod az én szószólóm lesz. Ne vedd rossz néven, ha belefáradtam a várakozásba és most már magam beszélék.

— Kérlek! Mivel szolgálhatok?

— Tudod-e, mit mond a város?

— A város? Hát hallgatok én a városra?

— Kelecsényi Palira se hallgatsz?

— Ej, hát el kell hallgatnom azt a csörgő szarkát!

— Azt híreszteli, hogy hirbe hoztad Gina-t. Bocsáss meg, de én, mint gavallér és nálam a férfi a gavallérnál kezdődik.

— Ki fogom hívni Kelecsényi Palit s téged kérlek föl, Muki pajtás.

— A kihívás, a párbaj az én dolgom. A te kötelességed pedig: helyre állítani Gina jó hírnevét.

— Szeretem Gina-t. Nos hát ezennel a kezét kérem tőled. Sohase akartam mást!

Romocsa Nep. Janos órnagy ur meg se volt lepve. Bizton várta, hogy látogatásának ez lesz az eredménye, ünnepély sen felállt, kezét nyújtotta és így szólt:

— Igaz gentleman vagy. Hugom keze a tiéd. Itt az enyém rá, hogy a tiéd.

S egy hétre rá oltárhoz veztettem Gi-

nát, a csábos özvegyet. — Elvettem dachból, lovagiaságból. Hadd fájjon annak a gögös, szivtelen Klotildnak.

Ifjúkori barátóm boldog volt a lakodalom alatt. Vidámsága egész elragadó erővel és búbájjal támadt föl újra. És emlegette a végzetet, mely megtrefált mindkettőnk, a mikor a gyermekkori civakodóból szerelemittas házaspárt csinált.

Az órnagy ur a lakodalom után fölkeresett s az eddigiéknél is bizalmasabb beszélgetésbe bocsátkozott velem.

— Megfosztottam magam életem egyetlen örömétől, rokonomtól, a kinek sorsa a

kezembe volt letéve. Bárhová hiv a katonai szolgálát, hugom nem követhet már. Hozzad van kapcsolva. A te gondoskodásodra van bízva. De bocsáss meg, ha nem távozhatom a nélkül, hogy ezt a gondozást teljesen biztosítva ne lassam. Sohase tudhatjuk, mit hoz a jövő? S én, aki nem egyszer utjában álltam annak, hogy Gina újra férjhez menjen és fényes partiet csináljon: aggódva gondolok rá, hátha meghalok. És ha megalsz Te is Tihamér s a szegény hugom, a te özvegyed támasz nélkül marad. Ujra kérlek, ne vedd rossz néven; mint rokon beszélék, a kinek ez a gondoskodás a legfőbb kötelessége! (Folyt. köv.)

Serravalló-China bora

vassal,

orvosi tekintélyek, mint udv. tanácsos, Dr. Braun udv. tanár, Dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag Dr. Kraft-Ebing tanár, Dr. Monti tanár, lovag dr. Mosetig-Moorhof tanár, Dr. Neusser tanár, Dr. Schauta tanár, Dr. Weinlechner tanár által sokszor felhasználva és legjobban ajánlva.

(Gyöngék és lábbadozóknak.)

Ezüst érem:

XI. orvosi congressus Róma 1894.

IV. Gyógyszerek és Chemiai congressus Nápoly 1894.,
Általános kiállítás Turin 1898.,

Arany érem:

Kiállítás: Venéczia 1894., Kiel 1894., Amsterdam 1894.,
Berlin 1895., Páris 1895., Quebec 1897.

Több mint 900 orvosi elismerés.

Ezen kitünő, új életet gerjesztő szer, kitünő ize miatt különösen gyermekek és asszonyok által kellemesen használtatik. $\frac{1}{2}$ literes üvegekben a frt 1.20, 1 literes üvegekben a frt 2.20. Kapható minden gyógyszerárban.

Serravalló gyógyszerár Triesztben,
gyógyárak nagybani szétküldése.
Alapított 1848.

Még csak néhány napig

kaphatók a

20 krajczáros

Szegedi kiállítási SORSJEGYEK.

Huzás már vasárnap

e hó 10-én este 6 órakor.

Főnyeremény 50.000

— korona érték. —

Egy sorsjegy csak

20 krajczár.